

Leto XIV. Štev. 194	TELEFON UREDNISTVA: 25-67 POSLOVALNICA UPRAVE: 25-67 in 28-67 TELEFON CELJE, Prešernova 2. tel. 280 LJUBLJANA: 45-91	Maribor, sreda 28. avgusta 1940	NAROČNINA NA MESEČ Prejeman v upravi ali po pošti 14 din. Dostavljen na dom 16 din. tujca 20 din. POŠTNI ČEKOVNI RACUN: 11.400	Cena din 1.—
--------------------------------	---	--	---	-------------------------

Arbitražna konferenca na Dunaju

Jutri se snidejo na Dunaju zunanji ministri Italije, Nemčije, Romunije in Madžarske — Ni še znano, ali bo na tej konferenci že izrečen dokončni sklep o rešitvi madžarsko-romunskega spora, ali bo le pripravljena podlaga za nadaljnja pogajanja

RIM, 28. avg. Stefani. Danes ob 9.55 dopoldne je odpotoval italijanski zunanji minister grof Ciano z letalom na Dunaj. V njegovem spremstvu je nemški veleposlanik v Rimu von Mackensen, italijanski poslanik v Budimpešti Vitteti ter italijanski poslanik v Bukarešti. Na letališču so bili minister narodne kulture, glavni tajnik fašistične stranke, državni podtajnik v notranjem ministrstvu in druge ugledne osebnosti. Odhod grofa Ciana na Dunaj je v zvezi s sestankom, ki ga bo imel nemški zunanji minister von Ribbentrop z zunanjimi ministri Romunije in Madžarske, Manoliescom in grofom Csákyjem. Razgovori se bodo pričeli jutri, v četrtek.

BUKAREŠTA, 28. avg. Ass. Press. Kakor je bilo pravkar sporočeno na poučnem mestu, sta se Italija in Nemčija odločili za direktno posredovanje med Romunijo in Madžarsko in se bo zato sešla jutri, v četrtek, na Dunaju posebna konferenca nemškega zunanjega ministra v. Ribbentropa, italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana, romunskega zunanjega ministra Manoliesca in madžarskega zun. ministra grofa Csákyja. Ni pa še znano, ali gre že za arbitražo velesil osti, ali le za konferenco, katere namen naj bi bil najti podlago za nadaljevanje direktivnih pogajanj med Romunijo in Madžarsko.

BUDIMPEŠTA, 28. avg. Havas. Na poziv svojih vlad so odšli poslaniki Nemčije in Italije v Bukarešto in Budimpešto v Berlin, odnosno v Rim, da poročajo o položaju, ki je nastal po prekinitvi pogajanj med Romunijo in Madžarsko. Pred odhodom so se poslaniki več časa razgovarjali z madžarskim ministrskim preds. Telekijem in zun. ministrom Csákyjem. V diplomatskih krogih tolmačijo to kot uvod v arbitražno postopanje.

ANKARA, 20. avg. Anatolska agencija. Včeraj popoldne je nastala vrazmerju med Madžarsko in Romunijo nenadna zaostri

tev. Budimpeštanski radio je objavil vest, ki jo je potem v širši obliki povzel tisk, da je včeraj popoldne neko romunsko letalo sestrelilo madžarsko letalo. V Budimpešti so trdili, da bo vložen v Bukarešto oster protest. Iz drugih virov so prispale vesti o obmejnih spopadih na romunsko-madžarski meji. Vendar tekom celega večera ni bilo mogoče dobiti o vseh teh vesteh podrobnosti niti potrditve iz nobene izmed ostalih balkanskih prestolnic. Davi so iz Bukarešte javili, da je na romunsko-madžarski meji sicer vse mirno, da pa je res včeraj neko madžarsko letalo metalo propag. letale nad Transilvanijo in da je bilo pri tem sestreljeno. Rador je ožigosal to dejstvo v zelo ostrih izrazih. Niti v Budimpešti, niti v Bukarešti ni bilo mogoče dobiti potrdilo romunsko-madžarskih obmejnih spopadih. Sinoči so v Bukarešti te vesti celo odločno zanikali, priznali pa so, da se vrše velika premikanja romunskih čet iz drugih področij Romunije na madžarsko mejo. Pravtako v

Bukarešti znova zatrjujejo, da madžarskih zahtev v nobenem primeru Romunija ne bo izpolnila. Na drugi strani pa naglašajo v Bukarešti ugoden potek pogajanj z Bolgarijo, ki se bodo verjetno v vseh podrobnostih zaključila že v soboto. Izpraznitev Dobrudže bi se izvršila v 3 etapah.

LONDON, 28. avg. Reuter. Tudi davi še ni bilo mogoče dobiti potrdila o spopadih na romunsko-madžarski meji, do katerih naj bi bilo prišlo včeraj popoldne. Dva sta nenadoma odpotovala madžarski zunanji minister grof Csaky in romunski zunanji minister Manoliescu na Dunaj. Tam se sestanejo z nemškim zunanjim ministrom von Ribbentropom in italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano. Davi je zastopnik romunskega zunanjega ministra z ozirom na včerajšnje sestrelitev madžarskega aviona po romunskem letalu, izjavil, da se bo incident poravnal na običajen diplomatski način.

Zveza tudi med USA in Avstralijo?

V Toklu napovedujejo, da bodo USA sklenile tudi z Avstralijo skupno obrambno zvezo — USA prevzamejo tudi Singapur

RIM, 28. avg. Stefani. »Il Popolo di Roma« razpravlja o položaju na Daljnem vzhodu in poroča, da je Japonska po pisanju tamkajšnjih listov odkrila sumljive poteze USA na Tihem oceanu. Politika Bele hiše se orientira jasno proti Tihemu oceanu, sodehujoč na tihem z Avstralijo z namenom, da sklene z njo enak sporazum, kakršnega je pravkar sklenila s Kanado. Tokio je, kakor pravi list, odkril tudi pogajanja, ki se vodijo med Združenimi državami in Anglijo ter s Holandijo o uvedbi letalskih linij, ki naj bi vezale San Francisco z Avstralijo. V Toklu pričakujejo prav tako tudi odstop Singapura USA. Japonska je upravičeno označila to politiko kot napadalno in kot tako, ki teži po obkrožitvi Japonske, toda da vlada kneza Konoje je trdno odločena da uvede v vzhodni Aziji novi red.

TRST, 28. avgusta. ZPV. »Tržaški Piccolo« objavlja članek o odstopu angleških pomorskih in letalskih oporišč Zedinjenim državam Severne Amerike ter poroča, da predlagajo ameriški listi, naj bi Anglija prepustila ameriškem varstvu tudi Singapur. Z ozirom na to, da so Angliji potrebne njene vojne ladje v Evropi, ni izključeno, da se bo to tudi zgodilo in da bo potem skrb za nadziranje Japonske prevzela samo popolnoma samo Amerika. Kakor poročajo iz Tokia, pa piše »Hoči Šimbun« k temu vprašanju, da bi, ako bi Anglija res izročila Singapur Zedinjenim državam Severne Amerike, bila Japonska popolnoma obkoljena in bi utegnili propasti vsi japonski načrti v pogledu Indokine.

NEW YORK, 28. avgusta. Tass. Ameriški listi pišejo odkrito, da pomeni organiziranje skupne obrambe s Kanado in pošiljanje pomoči Angliji samo pripravo za vstop Zedinjenih držav Severne Amerike v vojno. Army and News Journal, ki izhaja v Washingtonu in je v najožji zvezi z vojaškimi krogi, piše med drugim: »USA se naglo približujejo vstopu v svetovno vojno. Sklenitev obrambne zveze s Kanado, odstopanje angleških oporišč na zahodni zemeljski polobli Združenim državam in zalaganje Anglije z

vojnim materialom, kakor tudi pripravljanje na odstop ameriških rušilcev angleški mornarici, predstavlja vsekakor uvod v odposiljatev močne pomorske in letalske vojske na pomoč Angliji.

OTTAWA, 28. avg. AA. R. Ameriško-kanadska komisija je zaključila prvi del

zasedanja. Drugi del se bo nadaljeval 9. septembra v Washingtonu. Člani vojnega sveta bodo med tem obšli vhodno kanadsko obalo zaradi preučevanja njene obrambe. La Guardia, šef ameriške delegacije, je izjavil, da so rezultati povolnili.

Italijanska vojna poročila

RIM, 28. avg. Stefani. Italijansko vrhovno poveljstvo je izdalo včeraj sledeče vojno poročilo: V Severni Afriki je naš letalstvo bombardiralo mehanizirane oddelke pri Dirkerzi kakor tudi pri Sid Barani. Naši letalski oddelki so na vzhodnem delu Sredozemskega morja bombardirali sovražni konvoj, ki so ga spremljale vojne ladje. — V Vzhodni Afriki je propadel sovražni poskus napada na Asmar, za kar se je treba zahvaliti hitri reakciji naše obrambe. Sovražna letala so vrgla svoje bombe na polje in niso prizadejala nikake škode. Naša lovška letala so sestrelila eno sovražno letalo. — Sovražnik, ki je spet prišel čez švicarsko ozemlje, je izvedel polet nad raznimi

kraji v severni Italiji. Zaradi srditega protiletalskega streljanja se je sovražnik posrečilo vreči le nekaj bomb na Turin, kjer je bil zadet en paviljon tovarne »Flat« in sanatorij Santo Lugli. V pokrajini Pace sta bili poškodovani dve kmetiji. Ubit je bil en kmet, drugi pa težko ranjen. Sovražno letalo, ki ga je zadela ogenj 27. protiletalske baterije iz Milana, je padlo v plamenih na tla, in sicer v občini Aregge. Pet članov posadke se je ubilo.

TRIPOLI, 28. avgusta. Stefani. V Sredozemskem morju je neko italijansko letalo, nosilec torpedov, napadlo neko angleško križarko. Torpedo je angleško križarko zadela. Iz letala se ni moglo ugotoviti, če

se je križarka potopila, ali pa vrnila v svojo bazo, čeprav je bila zadeta na več mestih ter zažgana.

RIM, 28. avgusta. Stefani. Kot odgovor na vesti, ki jih je razširil London o nekakih impresionantnih rezultatih, ki naj bi jih angleški letalci dosegli nocoj, ko so metal bombe na Fiatove tovarne v Turinu, izjavljajo v Rimu, da je bil stvarni obseg britanske akcije tak, kakršen je opisan v italijanskem uradnem poročilu, t. j., da je zadet samo en Fiatov paviljon. Dostavlja se, da ni v tem paviljonu nastala nikaka stvarna škoda. Podjetje Fiat kot celota predstavlja celo mesto, katerega glavni deli pa so že zdavnaj zavarovani pred bombardiranjem iz zraka. Zaradi tega so v Londonu naredili napako, ko so poizkusili povečati za notranjo politično rabo to epizodo iz zračne vojne, ki je majhna v nizu stalnih porazov od začetka vojne pa do bega iz Somalije. Angleška poročila ne vedo nikoli nič poročati o svojih tovarnah, ki so vsak dan bombardirana po nemških letalcih. To dokazuje, da je Londonu samo do tega, da skrije resnico in molče preide preko dejstev.

VPOKLIC HOLANDCEV V KANADI

OTTAWA, 28. avg. CBS. Holandski generalni konzul v Kanadi je izdal oklice, po katerem se morajo javiti v vojno službo vsi holandski državljani v Kanadi.

Načrt avtonomije Podkarpatske Rusije

Užhorod postane zopet glavno mesto — Vojvoda in vojvodski zbor — Ukrajiniščina in madžarščina enakopravni — Sodstvo v rokah Ukrajincev

BUDIMPEŠTA, 28. avg. MTI. Včeraj je bil tiskan zakonski predlog o uvedbi avtonomije Podkarpatske Rusije. Kakor znano, je bil ta predlog predložen madžarskemu parlamentu pred pričetkom poletne seje. Predlog vsebuje štiri poglavja. Prvo poglavje določa, da se mesto Užhorod zopet priključi Podkarpatski vojvodini in postane njeno upravno središče. Z določili istega poglavja se določa popolna enakopravnost ukrajinskega in madžarskega jezika v Podkarpatski vojvodini. Ukrajiniščina bo poleg madžarščine učni jezik v vseh šolah. Uradniki in uč-

telji morejo postati samo osebe, ki znajo tako ukrajiniščino kakor madžarščino. — Oni, ki so že v kaki službi, a ne znajo enega ali drugega jezika, se morajo najkasneje v teku dveh let naučiti še onega omenjenih jezikov, ki ga še ne obvladajo. Delokrog avtonomne podkarpatske uprave obsega gospodarstvo, socialno in politično ter finan. krajevno upravo. Na čelu pokrajine stoji vojvoda z vojvodskim zborom, katerega sestavljajo vojvoda, škofi, okrajni načelniki in župan Užhoroda. Deset nadaljnjih članov zbora imenuje z dekretom kraljevski namestnik

(regent). Ostali člani, katerih število bo še naknadno določeno, bodo izvoljeni. Vojvoda voli zbor za dobo 5 let. Zbor odobruje avtonomni preračun in ukrepe notranje uprave. Vojvoda postane z izvolitvijo avtomatično član magnatske zbornice v Budimpešti, kakor tudi madžarskega parlamenta. Za časa trajanja njegove funkcije je vojvoda predstavnik kraljevega namestništva in najvišji zastopnik oblasti v vojvodini. Sodstvo bo v rokah Ukrajincev.

Letalska vojna vedno strahotnejša

Noč in dan in skoraj brez prestanka se izvršujejo cele vrste letalskih napadov na Anglijo, a tudi angleških na Nemčijo in Italijo

NEMSKO URANDO POROČILO

BERLIN, 28. avgusta. DNB. Včeraj je izdalo nemško vrhovno poveljstvo sledeče vojno poročilo: Nemška letala so izvedla nove napade v južni Angliji na letališča, vojaška taborišča kakor tudi na vojna pristanišča. Tri ladje, ki so spremljale konvoj, so bile težko poškodovane severno od Frassenburga. Prišlo je do uspešnih letalskih spopadov. V noči od 26. na 27. avgust so močni nemški letalski oddelki izvedli uspešen napad na pristanišče v Plymouthu. Na letališču v Cornwallu, na letalskih tovarnah v Coventryju in pri Birminghamu, kakor tudi v pristaniščih Hull in Newcastle je bilo opaziti požare in eksplozije, zlasti pa v Hullu in Plymouthu. Nadaljujemo s polaganjem min pred angleškimi pristanišči. V noči med 26. in 27. avgustom so angleška letala vrgla na več krajih Nemčije bombe. Povzročila niso večje škode. Dve osebi sta bili ubiti, osem pa ranjenih. Včeraj je bilo sestreljenih 70 angleških letal, od tega 61 pri spopadih v zraku, 21 nemških letal se ni vrnilo.

ANGLEŠKO POROČILO O NAPADIH

LONDON, 28. avgusta. Reuter. Po predvčerajšnji kar najobsežnejši sovražni letalski aktivnosti, ki je obsegala vse področje Vel. Britanije, od Škotske preko centralne Anglije do južnih obal, vključno Londona, je tokom včerajšnjega dopoldneva in popoldneva sovražno letalsko delovanje v glavnem zopet ponehalo. Letalsko ministrstvo je včeraj popoldne objavilo, da je letalsko delovanje neznatno. Proti večeru pa je začelo število zračnih napadov hitro naraščati. Nekoliko pred 6. je bil izvršen letalski napad na neki konvoj ob škotski obali. Prav tako je bil bombardiran otok Wight na jugu. V zgodnjih večernih urah je bil dan alarm tudi v Londonu. Ponoči so si sledili zračni napadi drug za drugim v kar največji razsežnosti. Vendar podatki še niso znani. Letalsko ministrstvo je davi le na kratko objavilo, da so bili izvršeni ponoči obsežni zračni napadi z brezobzirnim bombardiranjem vključno Londona. Glede včerajšnjega dnevnega sovražnega letalskega delovanja je letalsko ministrstvo objavilo, da je bila, v nasprotju s predidnim dnem, ko je bilo sestreljenih 47 nemških letal ob izgubi 15 lastnih letal, od česar pa se je 15 pilotov s padali rešilo in s čimer so Nemci od nedelje dalje izgubili 150 letal, včeraj podnevi sovražna letalska aktivnost neznatna. Tekom celega včerajšnjega dneva so bila sestreljena samo 4 nemška letala. Ko so sinoči zračni napadi začeli zopet naraščati, so Londončani, kakor prejšnjo noč, zopet ostali v kinematografih, gledališčih ter zabaviščih ter so se vršile predstave nemoteno dalje. Ker alarm še ni bil ponehal, so zatem improvizirali programe s sodelovanjem publike. Nato so začeli ljudje plesati po odrih in po hodnikih. Le malo ljudi je šlo v zaklonišča. Največ se je plesal Lambeth Walk. LONDON, 28. avgusta. Ministrstvo za deželno varnost in letalsko ministrstvo sta davi objavili, da sta utrpeli v teku nočnejšega bombardiranja škodo na postopih 2 mestih v jugozahodni ter 2 mestih v severni Angliji. Bilo je tudi nekaj ranjenih ter mrtvih. Škoda v londonskem področju je bila lahka, tudi žrtve so bile maloštevilne. London sam je tekom noči doživel 2 alarma.

AKCIJE ANGLEŠKEGA LETALSTVA

LONDON, 28. avgusta. Central News. Nemški dnevni bombniki so včeraj bombardirali posamezne obalne predele južne Anglije, potem, ko so letala RAF zmetala na tone visoko eksplozivnih bom na vojaške objekte v Nemčiji in zgornji Italiji. 6 ton bomb so angleški bombniki vrgli na važne italijanske vojne tovarne v Turinu in Milano in na važne vojaške objekte v Nemčiji, kakor poročajo uradna poročila, potem, ko je pravkar pretekla noč novih zračnih alarmov tako v Londonu kakor v Berlinu. Piloti RAF so javili mnogo velikih eksplozij in številne požare, ki so nastali po njihovih napadih na italijanske avtomobilske in letalske

tvornice Fiat v Torinu ter na veliko tvornico Magneto blizu Milana. Tekom nočnejše noči sta tako nemško kakor britansko zračno brodogradništvo izvrševali nepretrane obojestranske bombne napade.

LONDON, 28. avgusta. Reuter. Kakor je najavil minist. predsednik Churchill, zavzemajo zračni napadi na sovražna ozemlja vse večji obseg. Letalsko ministrstvo je sinoči objavilo, da so letala RAF uspešno bombardirala 27 letališč v Nemčiji in zasedenih ozemljih, italijanske vojaške objekte v Turinu in Milanu, nad vse intenzivno pa znamenite Leuna-Werke, dalje Frankfurt a. M., Söst, Köln, Leipzig, ter Ham. Na povratku je bilo sestreljeno 1 nemško bombno letalo, ki se je vračalo iz Anglije. Lastne izgube znašajo 1 letalo pri dnevnem in 1 pri nočnem poletu. Poluradne novinarske agencije opisujejo, da je trajal zračni napad na Leuno polni 2 uri in da so bombe padale zlasti gosto na centralne zgradbe,

nakar so nastali siloviti požari. Na vojaške objekte v Frankfurtu je bilo v teku 2 in pol ur vrženih 50 visokoeksplozivnih ter 400 vžigalnih bomb.

TUJA POROČILA O ANGLEŠKIH NAPADIH

LONDON, 28. avgusta. CBS. Poročila novinarskih agencij javljajo iz Porenja o rezultatih velikih zračnih napadov na to industrijsko področje. Ljudje zaradi rednih nočnih letalskih napadov hodijo spat že ob 6 popoldne, da se vsaj za silo naspel. Prav tako so včeraj popoldne javili, da je Berlin doživel v teku zadnjih 24 ur že svoj drugi zračni napad. Ameriška poročila iz Berlina javljajo, da je bil dan 36-minutni alarm in da je bilo slišati grmenje topov v center mesta. Kasneje je policija zaprla 3 mestne ulice za vsak promet. To poročilo je dala Columbia B. C. Ista ameriška agencija javlja, da je italijanski uradni komunikator priznal, da je

bila ena izmed Fiatovih tovarn direktno zadeta. Včeraj takoj po polnoči so bili izvršeni napadi na tovarne Magneto v Milanu in na Fiat v Turinu. Piloti so najprej metali svetilna padala, nakar je prvo letalo vrglo salvo bomb, ki so povzročile 2 siloviti eksploziji in 4 požare. Ko je drugo letalo vrglo drugo salvo bomb, je nastala eksplozija z intenzivno belomodro svetlobo. Tretja salva tretjega letala je zanelila krvavordeč požar, ki ga je bilo videti še v višini 6.000 m na povratnem poletu iz Milana. V Turinu so bili v glavnem poškodovani zahodni objekti tovarne Fiat. En sam pilot je metal bombe nad deset minut. Pojavila sta se 2 sovražna lovca, ki pa nista napadla. Glede obstreljevanja Wadirja v italijanski Libiji, se je naknadno izvedelo, da so angleške vojne ladje vdrle v luko in vojaške objekte direktno obstreljevale, iz največje bližine.

Kolonija Čad se pridružuje Angležem

Sinoči je bilo v Londonu razglašeno, da se je francoska afriška kolonija Čad pridružila generalu de Gaulleu

LONDON, 28. avgusta. Reuter. Sinoči je bila v Londonu razglašena važna objava, ki bo imela velike politične in strateške posledice v Afriki. Največji del francoske ekvatorialne Afrike, kolonija Čad, je stopila na stran generala de Gaulle. Generalni guverner kolonije Čad je v glavnem mestu te kolonije, v Fort Lagnyju, včeraj uradno proklamiral ta sklep, ki ga je utemeljil z dejstvom, da se je kolonija svojčas, čeprav z obžalovanjem, vendar disciplinirano podredila določilom premirja, ki jih je sprejela centralna vlada v Vichyju. Ko pa je postalo jasno, da se zahteva od Francije, da celo pomaga pri sovražnostih proti bivšemu zavezniku in da so obveznosti

take, da bi rušile ne le Francijo, marveč tudi kolonije, je dozel predmetni sklep.

To proklamacijo je prečital sinoči na londonskem radiu general de Gaulle, ki je istočasno pozval vse ostale francoske prekmorske posesti, naj slede primeru kolonije Čad in se pridružijo Vel. Britaniji. Nadalje je prečital pismo britanskega ministrskega predsednika Winstona Churchilla, ki mu ga je postal takoj, ko je izvedel za ta sklep kolonije Čad in v katerem mu ponavlja garancije Vel. Britanije, da bo vse do vzpostavitve neodvisne vlade v Franciji finančno in gospodarsko podpirala vse francoske prekmorske posesti, ki bi se odločile za na-

daljevanje vojne na strani Anglije, kakor kolonija Čad.

Ta načrt bo stopil takoj v veljavo in je v ta namen odposlal včeraj general de Gaulle polkovnika Larinaca, bivšega šefa generalnega štaba francoske vojske na Bližnjem vzhodu, v imenovano francosko prekmorsko posest, da organizira in koordinira nadaljni odpor. Kolonija Čad ima sicer le en milijon prebivalstva, zato pa je njena lega t. em važnejša. Meri 480.000 četvornih milj in je na ta način vzpostavljena zveza med britanskimi in francoskimi prekmorskimi posestmi od Atlantskega oceana do Rdečega morja in do Sredozemskega morja na severu.

Romunsko-bolgarska pogajanja

BUKAREŠTA, 28. avg. DNB. Včeraj so se v Craiovi nadaljevala romunsko-bolgarska pogajanja. Delegaciji sta obravnavali pravna in finančna vprašanja. Pogajanja se nadaljujejo.

SOFIJA, 28. avg. ZPV. »Mir« poroča iz Craiove, da je bila včeraj dopoldne seja finančnih strokovnjakov romunske in bolgarske delegacije. V Sofiji naglašajo, da so sedaj v Craiovi na dnevnem redu fi-

nančna vprašanja, ki so precej zamotana, katerih se pridružujejo tudi še stara, nerešena romunsko-bolgarska vprašanja iz let 1912-13. Prav tako je treba do podrobnosti rešiti vprašanje preselitve prebivalstva. Zaradi vsega tega ni mogoče pričakovati še tako kmalu konca pogajanj. Res je, da je navažnejše, t. j. teritorialno vprašanje že rešeno, toda tudi ostali problemi so velikega pomena.

Pomemben japonsko-ruski sporazum

TOKIO, 28. avgusta. DNB. Ves japonski tisk pozdravlja sporazum, ki je bil dosežen med Japonsko in Sovjetsko zvezo o določitvi podrobne meje v pokrajini Nomonhan. »Tokio Ašahi Šimbun« pravi, da je potrebno v tem času, ko se rešujejo obsejna vprašanja, da da Japonska

politično inicijativo glede dokončne ureditve vseh med Japonci in Sovjeti še nerešenih vprašanj. »Kokumin Šimbun« pa pravi, da dokazuje v čiti doseženi sporazum med Japonsko in Sovjetsko zvezo, da je Molotov izpolnil svojo obljubo, ki jo je dal letos 1. maja.

Japonske čete zavzele Kičik

TOKIO, 28. avgusta. DNB. Po poročilu japonske agencije Domei, sklepa japonska mornarica vedno bolj obroč okoli kitajskih obal in pristanišč, ki služijo za dobavljanje življenjskih potrebščin, orožja in municije vojski generala Čangkajška. V zvezi s tem so sedaj japonske čete zasedle mesto Kičik, ki leži 100 milj oddaljeno od Hongkonga na obali Kvantunga. Kopnene čete so premagale s pomočjo letal razmeroma šibko posadko in zavzele z zidovjem obdano mesto. Za časa teh operacij je razdejala japonska mornarica vojaške objekte in prometne naprave v Kičiku. Pri tem so bile uničene velike količine hrane, namenjene kitajski vojski.

EDEN BO ZAMENJAL HALIFAXA?

LONDON, 28. avgusta. Central News. V poučenih krogih vztrajajo pri trditvah,

da bo dosednji angleški vojni minister Eden prevzel zunanje ministrstvo, dočim bi dosednji minister za letalsko produkcijo lord Beaverbrook prevzel ministrstvo za informacije. Vpliv biv. ministrskega predsednika Chamberlaina, zlasti v njegovi bolezni, rapidno pada in je zato skoraj gotovo, da bosta izpadla on in lord Halifax iz vlade.

CHURCHILL PRI KRALJU

LONDON, 28. avgusta. Reuter. Včeraj je bil sprejet angleški ministrski predsednik Winston Churchill v dolgi avdienci pri kralju v Buckinghamski palači.

ORTIZ JE PREKLICAL ODSTOP

BUENOS AIRES, 28. avg. DNB. Predzident Ortiz je z ozirom na sklep parlamenta in manifestacije ljudstva umaknil izjavo o svojem odstopu z mesta prezidenta Argentine.

BUENOS AIRES, 28. avgusta. DNB. Vseh osem članov argentinske vlade je odstopilo, da da tako prezidentu Ortizu priliko, da poveri sestavo nove vlade osebi svojega zaupanja.

USA imajo že 10.000 letal

WASHINGTON, 28. avg. AA. R. Roosevelt je izjavil, da imajo USA trenutno 10.000 bojnih letal. Na mesec zgrade 800 letal. USA v glavnem sedaj skrbijo za nove pilote in za povečanje kapacitete letalskih tovarn. Roosevelt je s tem programom popolnoma zadovoljen.

POGREŠANA ANGLEŠKA PODMORNICA

LONDON, 28. avg. AA. R. Admirali-teta javlja: Podmornica »Blackfish« je v toliki zamudi v primeri z določenim časom, ko bi se morala vrniti, da se lahko smatra za izgubljeno.

ANGLEŠKE LADJE V BOJIH Z LETALI

LONDON, 28. avgusta. Reuter. Admirali-teta javlja, da so vojne ladje od 18. junija dalje sestrelile 122 letal, 64 letal so verjetno sestrelile, poškodovale pa 45 letal. Hidroplani so sestrelili 28 nemških letal.

NEMCI DEMANTIRAJO

DUBLIN, 28. avgusta. Irška uradna agencija. V Berlinu zanikajo, da bi bilo katero koli nemško letalo bombardiralo južnoirске kraje. Krivdo zvrčajo na angleška letala.

TROCKI VPEPELJEN

MEXICO-CITY, 28. avg. Central News. Truplo Leona Trockega so včeraj vpepeli. Pravni zastopnik pok. Trockega je dal odredbo za vpepelitev, takoj ko je ameriška vlada izdala prepoved za pogreb v New Yorku.

ANGLEŠKA LETALA NAD ŠVICO

BERN, 28. avg. DNB. Štab švicarske vojske javlja: Med 27. in 28. avg. so tuja letala prešla švicarsko ozemlje okoli 23.30 pri Zenevi. Vrnila so se ob 0.50 uri. V vsej romanski Švici so bili dani znaki za alarm. Po smeri leta se sklepa, da so bila to angleška letala.

Nemška bojna taktika nasproti Angliji

Razmišljanja švicarskega dnevnika „Neue Zürcher Zeitung“

Pod naslovom »Invazija ali blokada?« je objavila »Neue Zürcher Zeitung« preteklo nedeljo uvodnik, v katerem razpravlja o vprašanju nemških bojnih namenov nasproti Angliji in izglelih raznih načrtov. Uvodoma ugotavlja, da je pretekli teden potekel v znamenju znatnega zastaja letalskih napadov na Anglijo, kar so v Berlinu opravičevali s slabim vremenom. Dalje pa pravi:

»O pravih namelih nemškega vojnega vodstva nam ni prvo desetdnevno obdobje maslovnih letalskih napadov še ničesar izdalo. Ne posredni namen teh napadov je bila vsekakor slabitev in utruitev angleškega letalstva, kakor tudi uničitev industrijskih podjetij, prometnih naprav ter zalog, a končno gotovo še slabitev fizične in moralne obrambne sile angleškega prebivalstva. Ponovno označevanje teh napadov kot izvidniških akcij, ki naj bi ustvarile Nemcem točno podobo vojaškega položaja v Angliji, bi pa moglo govoriti tudi za to, da so bile te akcije le uvod za poizkus invazije. Pogoj za uspešno izkrcanje čet je nedvomno obvladovanje zračnega prostora, toda dosedanj napadi in spopadi kljub temu, da je angleška Royal Air Force (RAF) sprejela boj in se postavila v obrambo, niso pokazali v tem oziru še nobene odločitve. Razglasitev nemške totalne blokade Anglije 17. avgusta je pa premaknila glavno težo na odrezanje Anglije od njenih pomorskih zvez, in letalski napadi na angleške letalske sile so se zmanjšali, ne da bi bila udarna moč oslabiljena.

Angleži so po zaključku te faze napadov izjavili, da so »prvo kolo« borb dobili. Toda vsaki nadaljnji zaključki bi bili neutemeljeni, saj je Churchill v svojem govoru 20. t. m. sam dejal, da nemška letalska udarna moč še ni dosegla viška in more svoje napade, zlasti kar tiče števila letal, še močno stopnjevati. Tananka ugotovitev dejanskih izgub, na eni kakor na drugi strani, je še vedno težavna, oziroma popolnoma nemogoča. Na vsak način se pa zdi, da je angleško letalstvo izšlo iz prve faze bojev z nemškim na svoji odbijalni moči neoslabiljeno. Drugo vprašanje je seveda, kakšen obseg so dosegla razdejavanja angleških, za vojskovanje važnih naprav in priprav v teku teh desetdnevnih nemških napadov. Nasledke teh razdejanj bomo lahko spoznali šele pozneje.

Tudi v primeru, ako rezultati nemških napadov ustrezajo naporom, ki so bili vanje položeni, ako je angleška vojna industrija bila v resnici občutno prizadeta, ali celo v kakem delu razdejana, more Anglija vendarle boj nadaljevati, dokler dobiva vojni material iz Amerike in more z njim nadomestiti vse izpadke v svoji lastni proizvodnji. Dokler ostane vojna morskota odprta, se more Anglija vsakemu poizkusu nemške invazije postaviti po robu z močnim vojaškim odporom in voditi dalje tudi še blokado Nemčije. Nastaja zato vprašanje, ali namerava Nemčija oslabiliti angleško vojaško moč z njenim odreza-

njem od ameriškega in kanadskega dotoka, ali jo streti z direktnim poizkusom izkrcanja na njenem ozemlju? Dosedanje nemške priprave nam na to vprašanje ne morejo zadovoljivo odgovoriti.

Proklamacija totalne blokade prenaša med tem glavno težišče na odrezanje dovoza. Pri sedanjem stanju pomorskih sil je pa razglasitev te zapore praktično majhnega pomena. Proti angleški vojni mornarici more nemško pomorsko orožje v teh vodah storiti komaj kaj več, kakor izvajati posamezne akcije. Polaganje min s pomočjo letal more pač povzročiti težkoče, kakršne so nastale v dosedanjem poteku vojne že čisto, ne more pa pomeniti resne ovire za nadaljnji pomorski promet. Končno tudi lov posameznih nemških edinic na posamezne ladje ne more prometa prekiniti.

V tej zvezi dobi vprašanje Irske na vsak način veliko in stalno naraščajočo pomembnost, ki predstavlja že ves čas vojne, zlasti pa po prihodu Nemcev na obale Atlantskega oceana, Angležem močne skrbi, kako uspešno preprečiti sovražniku uporabo irskega otoka za bazo njegovih vojni operacij? Ako bi se Nemčija odločila resnično za to, da uniči angleško odporno moč s tem, da Anglijo odreže od dovoza bojnih sredstev iz Amerike in Kanade, česar s sedanjim blokado ne more doseči, bi mogla pomeniti odločilno dejanje samo zasedba Irske. Pri nejasnosti nemških načrtov pa je veliko vprašanje, ali ima Nemčija sploh resen namen odrezati Anglijo od dovoza z blokado, katere pomena v Angliji sami ne cenijo veliko, ali pa pomeni ta blokada samo eno izmed diverzij, ki naj zagotovo v primerem trenutku poizkušeni direktni invaziji učinek presenečenja.

„Dovolj je bilo že škandalov ...“

Vse važne panoge gospodarstva morajo preiti v državne roke

Dovolj je bilo že škandalov radi nesramnih zaslužkov na rovaš splošne stiske. Podražitev življenja ne more biti razlog, da se nekateri krogi bogatijo in služijo nekolikokrat večje dobičke, kot v normalnih razmerah. Vse važne panoge gospodarstva morajo preiti v državne roke. Če je to težko izvedljivo v normalnih razmerah, je sedaj zadeva zelo lah-

ka. Ali ima država pravico poklicati iz hiše vse može, sposobne nositi puško, v nekaterih deželah celo žene, ali sme od njih zahtevati največjo žrtev, življenje, ne more jim pa vzeti iz rok uprave ustvarjenih ali možnih bogastev? Ali jih sme pošiljati v smrt, ne da bi omejila profit trgovcem in drugim posredovalcem? (»Napred«, Beograd.)

Boj za države z agrarno proizvodnjo

BODOČI POLITIČNI NAČRTI BODO PRIKROJENI PO INTERESIH INDUSTRIJSKIH DRŽAV

Kapitalizem je dosegel svoj veliki vzpon samo zahvaljujoč industrijski revoluciji začetkom 19. stol. Označuje ga v prvi vrsti trgovina. Denar in trgovina na prvem mestu. Šele potem industrija, ki se izkorišča zato, da bi ustvarila blago in z njim denar. Anglija je glavna predstavnica tega trgovskega pojmovanja in trgovskega osvajanja sveta. Od tod izvira angleško nevmešavanje v kulturna in verska vprašanja podjarmljenih narodov in njena pripravljenost, da daje navidezne politične svoboščine. Seveda pod pogojem, da dobi ona zlato.

Novo pojmovanje osvajanj in nova načela so drugačna. Označuje jih industrija. Zlato ni več merilo vrednosti, temveč industrijski potencial. Ne blago, ki ga skuša trgovec plasirati. MOČ, ki izvira iz industrijske kapacitete, ki hoče s silo svojega jekla osvojiti konkurenstno industrijo in s silo svojega jekla vsiliti agrarnim državam svoje pogoje zamenjave.

Dočim je v stari denarni zamenjavi vladalo načelo ponudbe in povpraševanja ter plasiranja blaga in političnega vpliva-

nja po zaupnikih, mešetarjih — od tod »svobodne« male države pod gospodarskim vplivom — pa se poslužuje novi industrijski sistem pri ustvarjanju novega sistema tvorniških metod. Dočim je stari svet bil podoben borzi, bo novi svet podoben ameriški tovarni, v kateri bo vršil vsak delavec svoje točno določeno delo poslušno in potrpežljivo. Samo v tej tovarni ne bo nobenega sindikata, ki bi se skliceval na neke pravice in postavljaj nekake zahteve.

Čeprav sta prišli Anglija in Francija kot državi kapitalističnega gospodarstva v spopad z novim pojmovanjem, je vendar jasno, da se odigrava glavni boj v celem spopadu za države agrarne proizvodnje.

Sprememba v vladi

Včeraj je podal ostavko na svoj položaj gradbeni minister dr. Miha Krek, ki so jo kraljevski namestniki sprejeli ter ministra postavili na razpoloženje. Za novega gradbenega ministra je bil postavljen državni svetnik iz Beograda Danilo Vulović. Dr. Miha Krek pa je bil postavljen na ministra brez listnice.

HRVATSKE REFORME BODO SAMO V DUHU NAČEL BRATOV RADIČEV

»Kar se tiče gospodarskih in socialnih reform, moramo pribiti, da centralna vlada v Beogradu lahko sprejema sklepe v okviru svojega delokroga. Sprito tega vse odredbe ne morejo tangirati oblasti in pravic hrvatske avtonomije. V kaki smeri bodo usmerjene gospodarske in socialne reforme v banovini Hrvatski, ni težko uganiti. V banovini Hrvatski je vsa oblast v rokah pripadnikov HSS, ki jih bodo izvajali samo v duhu načel pokojnih bratov Radičev.« — (»Hrvatski dnevnik«).

Slovaška noče pod Madžare izjavlja Slovak Press. »Vesti, ki so se v tej zvezi širile so brez podlage. Slovaška hoče ostati samostojna država pod zaščito Nemčije.«

Nekdaj je veljalo agrarnim narodom vprašanje kolebanja med skreganimi konkurenti. To so bile velesile. To kolebanje je prinašalo nekako politično samostojnost. Politiki malih agrarnih držav mislijo še danes, da se bo tudi današnji spor omejil le na izpremembo politične orientacije. To pa je temeljna zmot. Vse bo urejeno arbitrarno po načrtu. In sigurno je samo eno: ta načrt bo prirojen po interesih industrijskih držav, ki sedaj ne vodijo več poglavitnega boja za izven-evropske kolonije, temveč za koloniziranje Evrope... Danes več niti svetovni angleški imperij ne more živeti po svoji glavi in po svojih željah. Danes se čuti ves ameriški kontinent ogroženega od političnih in gospodarskih izprememb, ki se porajajo na drugem koncu sveta. In neki majhen agrarni narod se gotovo ne bo izvil iz teh klešč. Zato se mora organizirati, industrializirati, da se tako pripravi na odpor z orožjem, ki mu ga je vsilila njegova okolica.

Dana je torej samo izbira: ali Evropa ali kolonija. Josip Berkovič, »1940«

Dva glasova proti Versaillesu

Beograjsko »Vreme« je prineslo daljši članek »Mi in Versailles«, kjer ostro napada versailleski sistem v Evropi in njegove zagovornike pri nas. Med drugim pravi: »Vprašanje je, če je naša država tvorba Versaillesa. Leta in leta je bila uradna teza gotovih političnih krogov v tej državi, da moramo svojo svobodo in državno samostojnost zahvaljevati Versaillesu in konferencam, prepletenim z intrigami in spletkami, ki so leto dni potekale v pariški okolici. Cela plejada politikov je v naši državi zgradila svoj obstoj na tej fami, toda ta fama je laž. Jugoslavija nima ničesar zahvaljevati Versaillesu. Versailles je ni ustvaril. Samo škodoval je Jugoslaviji, dal pa ji ni ničesar. Sto let se je boril narod, da bi ustvaril to državo in svojo samostojnost... »Jugoslavija je nastala od Srbije in države Slovencev, Hrvatov in Srbov s sedežem v Zagrebu. Tu je vršilo vso oblast Narodno veče, revolucionarno reprezentativno telo predstavnikov Slovencev, Hrvatov in Srbov iz vseh krajev bivše avstroogrške monarhije. Jugoslavija je ustvarjena s svobodnim sporazumom med tvorbo revolucije avstrogrških Jugoslovčanov in obnovljeno Srbijo.«

Osiješki »Hrvatski list« pa opozarja »Vreme«, da je bilo 20 let prepričano, da je našo državo ustvarila Srbija kot posledico zmage antante in Srbije nad centralnimi silami. Spremembo pri »Vremenu« imenuje »tragikomično obračanje suknje po vetru«. »Proti Versaillesu so bili takoj, ko je bil ustvarjen, na tem področju samo Hrvati in hrvatsko časopisje. Hrvati so odkrito poudarjali, da so z versailleskim sistemom prizadejane krivice drugim narodom. Tako na primer Madžarom v korist Rumunov, Bolgarom v korist Rumunov in Grkov.«

Ali si že prijavil vsaj enega novega naročnika ...

Centralizacija ali decentralizacija v gospodarstvu

Inž. B. S.

I. Najtrši oreh ob prihki razpravljanja raznih načrtov za našo notranjo konsolidacijo, za bolj ali manj avtonomno oziroma federativno ureditev države je gospodarsko vprašanje. Stvarnost tu, lahko bi rekel, navidezno govori v prilog centralistom. Bodočnost, ki bi se odprla pred nami v slučaju razbitja že itak so razmeroma majhnega gospodarskega področja na poedine dele, je preveč črna, da bi se zanj lahko navduševali resni ljudje.

Princip enotnega gospodarskega področja, ki naj obsega vso državo, je v interesu splošnosti vsestransko priznan. Poudarjen je tudi v aktu o sporazumu. Vendar samo vprašanje organizacije in praktičnega izvajanja tiste gospodarske politike, ki naj temu načelu odgovarja, s tem še ni rešeno.

Po mišljenju nekaterih je enotno vodstvo gospodarske politike nujno zvezano z njenim osredotočenjem v rokah poedinih centralnih ustanov. To mišljenje veže v nerazdružljivo celoto pojem enotnega gospodarskega področja z zahtevo po centraliziranem vodstvu gospodarske politike. Obče priznana načela se torej uporabljajo kot vzrok, da bi se potem zaželeno centralizacijo prikazalo kot njegovo nujno posledico. Pri tem se sklicuje še na primere drugih v gospodarstvu življenja globoko posegajočih dr-

žav, kjer je gospodarski centralizem izveden do skrajnosti. Kot da niso pri nas politične razmere čisto drugačne!

Ob takem dokazovanju bi, upoštevajoč vse res velike naloge, ki se danes postavljajo gospodarski politiki, skoro priznali pravilnost teh centralističnih nazorov. Zdi se nam, kot da se je tudi že velik del naše javnosti s tem pomiril ter pričakuje od nove ureditve države velikih izprememb le na ostalih področjih, ne pa v načinu vodstva in organizaciji naše trgovinske politike.

Vendar smatramo, da to ni pravilno. Mešanje pojmov, ki je po našem mišljenju pri gornjem stališču dokazljivo, ni dopustno. Enotno gospodarsko področje res zahteva enotno gospodarsko politiko, a s tem še ni rečeno, da zahteva centralizacijo tega vodstva vse od njegovih najvišjih, v glavnem smernice odredajočih, pa vse do njegovih najnižjih izvršilnih organov.

In vprav v tem nahajamo možnost revizije dosedanjega sistema, soglasno z razlogi, ki to reorganizacijo zahtevajo, ne da bi s tem škodovali obče koristnemu in splošno priznanemu načelu celovitosti celokupnega jugoslovanskega gospodarstva.

Čemu ne centralizacija?

Naša centralna administracija v teku dvajset let ni uspela vskladiti svojega

deja tako, da bi ravnomerno in pravično upoštevala težnje ter potrebe vseh sestavnih delov naše države. Pričakovati od nje, da bo kaj takega sposobna že jutri, je nemogoče. Primeri drugod nam kažejo, da so potrebna leta, ako želimo vnesti novega duha v že obstoječi uradni aparat.

Poleg tega nastopajo še razne druge tehnične in stvarne težkoče. Posameznikom je pot do teh centralnih ustanov draga. One čisto pri najboljši volji ne morejo dobro poznati razmere v oddaljenih pokrajinah. Po svoji funkciji morajo zastopati interese splošnosti in kot take gredo včasih preko kake res življenjske potrebe poedinih pokrajin in kolektivov, ki nimajo možnosti, da bi to svojo potrebo primerno dokazali in zastopali.

Naziranje, ki v pogledu organizacije vodstva naše gospodarske politike zagovarja obstoječe stanje, ni pravilno še posebno zato, ker ne računa z novimi političnimi formacijami, ob katerih pač vodstvo gospodarstva ne bo moglo ostati neizpremenjeno.

Zaradi tega je razumljivo, da mora preurejena država dati tudi vodstvu in organizaciji naše gospodarske politike tako obliko, ki bo bodočim sestavnim delom zajamčila primeren vpliv in jim omogočila enakopravno sodelovanje tudi na tem področju.

(Nadaljevanje v soboto.)

Novice

Enotna moka – enoten „ljudski“ kruh

Najvažnejši sklep, ki je bil sprejet v Zagrebu ob obletnici sporazuma, je uvedba enotne krušne moke in »ljudskega« kruha. Uredbo je izdala vlada z namenom, da bi zagotovila preskrbo ljudstva in vojske s kruhom in da bi onemogočila spekulacijo z boljšimi vrstami moke.

Po uredbi bodo oblastni organi odkupovali za »Prizad« od pridelovalcev vse odvisne količine pšenice po ceni 300 din za stot. Na vsako osebo v gospodinjstvu sme po uredbi ostati po 300 kg pšenice, oziroma po 240 kg moke. Oblastni organi bodo nadzirali prijavljene zaloge pšenice in bodo smeli pregledati tudi poslovne knjige in druge dokumente. Oni določa-

jo tudi količino za prisilni odkup. Pridelovalci pa si smejo ohraniti primerno količino semenske pšenice, ki jo smejo potem tudi prodajati in celo zvišati ceno za največ 30%. Nihče ne sme odpeljati nad 200 kg pšenice drugam brez odprednega dovoljenja. Mlini smejo mleti žito le tako, da bo 100 kg pšenice s 76 kg hekto litersko težo dalo največ 10% bele moke in zdroba, 70 kg pa mora biti presejane krušne moke.

Cene krušni moki določa za svoje področje drugostopna oblast (banovina). Sedaj določena najvišja možna cena je 4 din franko mlin. Krušna moka pa je za 0,55 din dražja, kakor znaša v dotičnem kra-

ju nabavna cena pšenice. Kruh se sme peči le iz krušne moke. Cene »ljudske« kruha določajo prvostopne oblasti (okrajna načelstva) po navodilih urada za nadzorstvo nad cenami. Moko drugih žitaric in plodov je dovoljeno mešati s krušno, cene takemu kruhu bodo posebej določene. »Ljudski« kruh smejo prodajati šele drugega dne po peki. Nočno delo v pekarnah bo zato dovoljeno le v izjemnih primerih.

Uredba določa visoke kazni za kršilce, ki jih lahko obsodijo redna sodišča do 1/2 milijona din in do 1 leta zaporne kazni. V podjetjih, ki se ne bi pokoravala pa sme postaviti trgovinski minister (za Hrvatsko ban) komisarije.

Velesojem v Zagrebu

V Zagrebu bo od 31. avg. do 9. sept. 34. mednarodni vzorčni velesojem. Ze doslej je prijavljenih veliko števil domačih in inozemskih razstavljalcev.

Med domačimi razstavljalci bo najmočnejše zastopana težka železna in metalna industrija. Sledi tekstilni sojem (predivo, platna, svila, sukna, perilo, nogavice, ročna dela itd.). Razstavljeno bo obrtno in tovarniško izdelano pohištvo, predmeti za stanovanjsko opremo, notranjo dekoracijo, preproge, radijski aparati, klavirji, ure itd. Industrija hranil bo dobro zastopana z raznimi konzervami, suhomesnatinami izdelki, pijačami itd. Velik oddelek je namenjen knjižnim založbam, pisalnim strojem, pisarniškim in šolskim potrebščinam. Poljedelski oddelek bo prikazoval gospodarske stroje, priprave itd. Razstavljene bodo tudi steklarski, porcelanski in keramični izdelki, električni in tehnični material, medicinski aparati,

prikazana bo uporaba vode in plina v gospodinjstvu in gospodarstvu in civilna zgradila. Na Zboru bo tudi velik turistični oddelek.

Od tujih držav razstavljajo Nemčija (»Nemška moda« in modna revija z nemškimi manekinjami v dvorani Obrtne zbornice), Italija (tekstilije, kemični in parfumerijski proizvodi, keramika itd. ter modeli motornih vozil), Češko-Moravska (stroji, steklo, motorji, nakit itd.) in prvič letos tudi Madžarska (tekstilije, kože, turizem, steklo, vina itd.).

Za železnice velja brezplačni povratek iz Zagreba, na jadranskih parnikih pa posetniki uživajo privilegij višjega razreda za ceno nižje in to za potovanje v Zagreb od 26. t. m. do 9. sept., za vrnitev od 31. avg. do 14. sept. Po zaključku Zbora se bodo vršila tudi nagradna žrebanja za nagrade iz zbiranice obiskovalcem.

Celje

Regulacija Savinje se bo nadaljevala

Pri prvem železniškem mostu je začela ljubljanska železniška direkcija sondirati fundamet za železniški podvoz, ki bo spajal Masarykovo nabrežje z bodočim mostom čez Voglajno. Železniški direktorji je za preložitve železniške proge že na razpolago delni kredit v znesku 4.000.000 din. Ker je prometno ministrstvo že re-

zerviralo del kredita za preložitve železniške proge pod Starim gradom, je sedaj uvedena akcija za najetje posojila za regulacijo Savinje v 6. in 7. etapi. Tako je sedaj upati, da se bo regulacija nemoteno nadaljevala in da bodo imeli delavci tudi čez zimo zaslužek pri regulacijskih delih.

Ponočni napad

V Podsredi se je opolnoči v noči na torek izvršil napad na 27 letnega delovodjo Antona Janšo, ki je tam zaposlen pri neki gradnji. Spal je v pisarniški baraki, ki jo je po noči tudi čuval. Opolnoči so neznanci izvršili s samokresi napad na barako. Padlo je 6 streliv. Janša se je hotel ubraniti napadalec z dinamitom. Ko je hotel zalučati proti napadalcem dinamit, je ta eksplodiral. Pri tem mu je odtrgalo desno roko v dlani. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico. Upajo, da bodo napadalec kmalu v rokah pravice, vzrok napada, bo pojasnila preiskava.

c Nesreča. 68 letni Franc Rebernik iz Petelinjke pri Ločah je padel z voza. Pri tem si je poškodoval levo roko in glavo. Zdravi se v celjski bolnišnici.

CELJANI, UDELEŽIMO SE SLAVNOSTI ODKRITJA SPOMENIKA KRALJU ALEKSANDRU V LJUBLJANI

Mestno poglavarstvo razglašča: V petek 6. septembra t. l. bo svečano odkrit spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Ljubljani.

Glede na velik državni in nacionalni pomen te slavnosti pozivamo Celjane, da se udeležijo odkritja spomenika v čim večjem številu.

Za vse udeležence je dovoljena 1/4 (četrtinska) voznina po železnici na podlagi legitimacij, ki jih bo izdajalo mestno poglavarstvo celjsko.

Reflektanti za legitimacije naj prijavijo udeležbo nemudoma, najkasneje pa do jutri 13. ure na mestnem poglavarstvu v sobi št. 2 (tajništvo).

Dr. Alojzij Voršič, župan.

c Umrli sta v bolnišnici 70letni hlapci Pavel Casl iz Smartna ob Dreti in 29letna hči posestnika Ljudmila Jazbec iz Droženja pri Sevnici.

c Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico bo v torek 3. septembra od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Zdravja trgovcev za mesto Celje, Razlagova ul. 8, pritrilje, levo.

c Tržne cene v Celju. Bela pšenična moka št. 0 550 din, črna št. 6 450 din; govedina 12 do 16 din, teletina 16 do 20

din, svinjina 16 do 18 din, ovčje meso 14 do 16 din, svinjska mast 23 do 24 din, sveža slanina 19 do 20 din, prekajena slanina 26 do 28 din, fižol 6 do 8 din, leča 12 do 18 din, krompir 2 din, sladko seno 0'90 din, pšenična slama 0'50 din, ječmen 3 din za kg. Mleko 2'50 din liter, 1 jajce 1 din.

c Slavnostno akademijo priredi na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. 5. septembra Fantovski odsek Celje I. v dvorani Ljudske posojilnice.

c Table-teniški turnir za prvenstvo Celja in Savinjske doline bo v nedeljo, 8. septembra v dvorani hotela »Union« v Celju. Turnir se bo pričel ob 8. zjutraj in bo trajal ves dan. Za zmagovalce sta določena dva pokala.

c Velik nacionalni atletski miting v Celju priredi v nedeljo, 1. septembra atletska sekcija SK Celja. Pričetek mitinga bo ob pol 9. zjutraj na Glaziji.

c Izpred sodišča. Včeraj se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem v Celju 50letni Josip Završnik iz Nove vasi pri Celju. Obtožen je bil po čl. 3. zakona o zaščiti države ter radi prestopka prevare, ker se je Zori Zucec v Novi vasi predstavil kot elektrotehnik ter od nje izabil pod pretezo, da ji bo dobavil razne stroje in gospodarske potrebščine, na račun 5 tisoč 700 din. To prevaro je zagrešil v začetku leta. Obsojen je bil na eno leto in 2 meseca robije in tri leta izgube častnih pravic, 120 din den. kazni in 500 din povprečnine.

c Na deski okoliški soli v Celju bo zadnje vpisovanje novincev za šol. leto Sprejemali se bodo tudi oni, ki so dovršili 6 let in so dovolj razvili. V torek, 3. sept. bo v cerkvi sv. Maksimilijana začel služba božja, v sredo, 4. sept. pa se prične redni šol. pouk.

c Na drž. deklarirani meščanski soli v Celju bodo popravni izpiti 31. t. m., ob 8. Vpisovanje pa 2. in 3. sept., od 8. do 12. Vsaka učenka mora predložiti zadnje izpisevalno in davčno potrdilo. Učenke, ki se bodo vpisale v prvi razred, pa tudi krstni list. Natančneje je razvidno iz objave na šol. uradni deski.

c Požar je uničil hišo Katice Zavčve in Horvatiča Izidorja v Apačah na Dravskem polju. Pri tem je dobila hude opekline Helena Horvatičeva, ki so jo prepeljali v ptujsko bolnišnico. Škoda 40.000 din je le deloma krita z zavarovalnino.

c V kamnolomu v Zapolju se je zaradi zadnjega deževja odkrula z visokega hriba velika skala ter zdrvela v dolino. 30 letni delavec Mirko Gorjup je slišal ropotanje skale, a se ni več utegnil umakniti. Skala ga je poškodovala na glavi, v ljubljanski bolnišnici je poškodbam podlegel.

SLABA LETINA

Po podatkih, ki jih dobiva ministrstvo kmetijstva iz vseh krajev naše države, je letošnja letina v vsakem pogledu deficitna. Žetev pšenice je za 40% slabša od lanske. Ravno tako slaba poročila prihajajo o sadni letini. Množina sliv se ceni letos vsega komaj na 15.000 vagonov, lani je pa znašala 80.000 vagonov. Slovenskih jabolk bo letos komaj polovico kot lani. Tudi grozdje slabo obeta.

c Mala Nedelja. Velika sokolska tombola bo ob vsakem vremenu v nedeljo, 1. septembra, ob 15. uri. 15. tombol in še nad 300 lepih dobikov, ki bodo na dan tombole javno na ogled. Tombolske karte samo 2 din. Godba na pihala. Zabava. Okrepčila.

c Drž. meščanska šola v Slav. Konjicah. Popravni izpiti bodo 31. avgusta, ob 8. Vpisovanje v I., II. in III. razred bo 2., 3. in 4. septembra vsakokrat od 8. do 12. Podrobnosti so razvidne iz objave na oglasni deski.

c Nesrečna Korenova rodbina v Borec, ki je letos izgubila nadarjenega sina, komaj 12letnega Marjana, ki je postal žrtev meningitisa, je sedaj doživela drugo nesrečo. V petek je avto povozil komaj 5letnega sinčka Ivančka, ki je dobil težje poškodbe in ima zlomljeno nogo. Zdravi se v bolnišnici.

c Sadna kupčija se je pričela v onih krajih, kjer obeta letos dokaj dobra sadna letina. Posebno v Apaški kotlini kar mrgoli raznih nakupovalcev sadja. Cene so srednje in še niso ustaljene.

c Drva so grozno draga, posebno na deželi. Nekateri lesni trgovci na Murskem polju zahtevajo celo 650— din za 1 klaftro (4 m³). Zakaj imamo neki maksimirane cene za drva? Treba bi bilo posvetiti več pažnje takim brezvestnim spekulantom, ki skušajo čas in zadrego konsumentov izrabiti v svoje spekulativne namene.

c Cena bučnemu semenu je letos narasla na din 4— za kg. Pričakovati je torej, da bo pri tej ceni uspelo industriji nakupiti velike množine bučnega semena.

c Spominsko plosčo pisatelja Janka Keršnika na njegovem rojstnem domu, gradu Brdu pri Lukovici, so odkrili v nedeljo ob navzočnosti številnih zastopnikov slovenskih kulturnih ustanov. Slavnostni govor je imel pisatelj Fran S. Finžgar. Spominsko plosčo s Keršnikovim reliefom je oskrbelo kamniško dijaško počitniško društvo »Bistrica«.

c V Vrnjački Banji je rentier Radenko Colić v prepiru z žepnim nožem zabodel v treh svojega prijatelja mesarja Dragoslava Višnjica, tako da je na posledicah v bolnišnici umrl. Ker smatrajo Colića za najbogatjega prebivalca Vrnjačke Banje, je njegovo dejanje zbudilo splošno senzacijo.

c V zaporu okrožnega sodišča v Kruševcu se je obesil Stanislav Stojanović, ki bi moral v kratkem stopiti pred sodnike radi uboja. Bžkone je hotel s tem rešiti svoje premoženje, ki ga je pred kratkim prepiral na sina.

c Pri razstreljevanju kamena v kamnolomu v bližini Rače Kragujevačke je veliki kamen padel na glavo delavcu Radomiru Djukiću iz Djurdjeva, ki je bil od kamnoloma 60 m oddaljen, ter ga je ubil.

Ptuj

Zakaj letos ni koncertov v parku?

Ptujčani močno pogrešajo koncerte v parku, ki se vršijo le od časa do časa. Tako sta bila lani le dva, letos pa samo eden. Številno občinstvo, ki se ob lepih večerih zbira v parku, razpravlja različno o vzrokih, da so skoraj docela prenehali koncerti in se vprašuje, kako so se mogli včasih redno vršiti.

Pri tem je treba resnici na ljubo ugotoviti, da se mestna godba bori s tolikimi težavami, da v zadnjih letih ni bila zmožna prirediti rednih koncertov. Danes manjka mestni godbi predvsem dober naraščaj. Uspelo ji je sicer, zlasti pred leti pod vodstvom kapelnika Bernarda Filipa, da je vzgojila izvrstne godbenike. A to ji ni moglo mnogo koristiti, ti mladi godbeniki, čeprav so bili vedno goreči za glasbo in se tudi prostovoljno žrtvovali, niso mogli postati stalni člani. Ker so mnogi zaman iskali kruha doma, so se raztepli po svetu. Omenimo naj samo nekaj imen teh mladih godbenikov, ki so morali zapustiti Ptuj, in jim je drugod v precejšnji meri pripomogla do kruha ravno godba: Rojko je stražnik v Sušaku, Skok je uslužben pri mestni občini v Mariboru, Klep je bil celo 1 mesec uslužben pri ptujski občini, sedaj je na železnici v Mariboru. Nekateri so nestalni, kot so Erjavce, ključavničar, Vrečar, mehanik in Ribič, delavec. Da bi ti vneti godbeniki svojo sposobnost, ki so jo pridobili v Ptuj, nudili tudi Ptuj, bi bilo predvsem potrebno, da bi se jim v Ptuj osigural trdnjši obstoj. Tu je poklicana mestna občina, da bi tudi zdaj kot je že pred leti izvajala, da je v mestno službo sprejemala prvenstveno godbenike in jih obenem obvezala z dolžnostjo do mestne godbe.

Mestna godba ima precej instrumentov, a so, žal, slabi in razglašeni. Poleg tega godbenikom kopni veselje, ko na koncertu za služi poedinec povprečno do 4 din in vidjo, da se občinstvo otepa dati samo 1 din za vstopnino. Dalje je mestna godba odvisna sama od sebe, da mora sama organizirati koncerte, ne pa kot je ponekod vpeljano, da organizirajo take koncerte n. pr. olepševalna društva.

Razumljivo je, da radi vsega tega in radi pogostega menjavanja kapelnikov, ki se niti ne utegnejo živjeti v okolščine, se mestna godba ne more povzpeti na zaželeno višino.

Medtem pa je treba pozdraviti, da se je v zadnjih mesecih mestna godba pričela oživljati v danih razmerah pod vodstvom glasbenega profesorja Gregorca. Pričakovati je, da bo že na prvem koncertu viden uspeh.

c Odhodnico je priredila sinoči »Zajemnost« svojemu priljubljenemu dolgoletnemu predsedniku Gabrijelu Francu, ki je po službeni potrebi premeščen iz urada OUZD iz Ptuja v Maribor. Člani »Zajemnosti« so se odločili, da so mu za velike zasluge, ki si jih je pridobil za ptujsko delavsko-kulturno društvo, poklonili dragoceno knjigo.

c Danes na koncert! Danes priredi mestna godba v parku koncert po programu »Za vsakega nekaj« pod vodstvom glasbenega prof. Gregorca.

c Primarij dr. Kūhar Aleksander ne ordinira, ker je začasnó odsoten.

c V meščanski šoli se bodo vršili popravni izpiti 29. in 30. avgusta. Vpisovanje bo od 1. do 3. sept. Ob vpisu je treba plačati za pristojbine skupaj 65 din.

c Ukradeni kolesi. Pernek Stefan, gozdar iz Gjurmanec je bil na obisku v ptujski bolnišnici. Medtem mu je bilo ukradeno kolo. Istega dne je bilo ukradeno kolo izpred minoritske cerkve Rožnamu Matiji, delavcu iz Hajdine, ko je bil pri službi božji.

c Nesreče. Bednički Stanko, pos. sin iz Podgorca pri Vel. Nedelji si je po naključju prerezal s koso žilo odvodnico tako močno, da se je zgrudil. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico. — Pravdič Milica iz Belskega vrha pri Zavrču si je prerezala 3 prste na desni nogi. Lončarič Lucija, kočarica iz Sv. Bolfenka pri Majšpergu je padla z visokega voza in si zlomila nogo.

Maribor

Vsi prizadeti obupno kličejo na pomoč proti draginji

Posebno odposlanstvo izročilo županu dr. Juvanu obširno spomenico

Te dni so se zglasile pri županu delegacije svobodnih URS-ovih organizacij, iz delegatov mariborskih gospodinj, krožka zadrugark, društva najemnikov in delovnega ljudstva Pobrežja, ki so predložile mestnemu poglavarstvu svoje zahteve in predložile g. županu skrajno težko stanje vseh slojev prebivalstva Maribora in okolice z ozirom na **neznosno draginjo zaradi vojne in brezobzirne špekulacije, katerih posledice so splošno pomanjkanje nučnih življenjskih potrebščin in brezposelnost.**

Delegaciji je župan obljubil, podvzeti vse potrebne korake, da se zadosti zahtevam, katere so delegacije postavile v naslednji spomenici:

Mariborsko mestno poglavarstvo naj v zvezi s vsemi okoliškimi občinami takoj podvzame vse potrebne korake, da se delovno ljudstvo Maribora in okoliških občin oskrbi s vsemi najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami po predvojni cenah in v zadostni količini, tako da si jih bo moglo nabaviti neposredno, za

brezposelne in le delno zaposlene pa brezplačno.

Brezposelnim ali le delno zaposlenim naj se pričnejo takoj izplačevati redne tedenske podpore v višini rednih zaslužkov in v razmerju porasta draginje. — Sredstva za te podpore naj se dobijo iz sredstev občine, banovine, države in podjetnikov, ki so si pridobili nekontrolirano preko dvajset let ogromne dobičke na račun delavcev.

Obstoječi protidraginjski odbori mariborski in okoliški naj se takoj razpuste, ker že do sedaj obstoječi po svojem sestavu nikakor ne morejo služiti svojemu namenu, **ter se postavijo zastopniki delavcev, iz vseh podjetij, strokovnih organizacij, nameščencev, obrtnikov in delovnih žen.** Tako sestavljenim odborom naj se da vsa kontrola zalog, cen in razdelitvi življenjskih potrebščin.

V svrhu ugotovitve rednega obratovanja tekstil. podjetij naj se uredi vprašanje zadostne dobave surovin, kar je v teh razmerah mogoče samo tako, da se

uredijo naši odnosi do Sovjetske zveze na tak način, ki bo omogočal povečanje kontingentov, posebno glede voza bombaza in tekstilne preje vseh vrst.

Vsemu zaposlenemu delavstvu in nameščentstvu naj se brez izjeme povišajo mezde za toliko, kolikor je narasla draginja, t. j. v večini podjetij najmanj za 40%, — ravnatoko naj se takoj povišajo plače in draginjske doklade državnim in samoupravnim uradnikom.

Prepreči naj se dosedanje špekulativno kopičenje tekstilnih in drugih surovin, njih neenaka razdelitev, zapostavljanje Slovenije, **preseljevanje industrijskih obratov na jug in samovoljno omejevanje obratovanja s strani podjetnikov.** V zvezi s tem zahtevamo takojšen sprejem vseh doslej odpuščenih delavcev in takojšnjo vpostavitve rednega obratovanja.

Takoj naj se prepreči izvoz vseh nučnih življenjskih potrebščin, katerih nam samim primanjkuje in vpostavitve gospodarskih zvez z državami, ki nam to lahko v zadostni količini preskrbi.

m Mariborski škof odlikovan. S kraljevim ukazom je odlikovan mariborski škof dr. Ivan Jožef Tomažič z redom sv. Save I. stopnje.

m Opozorilo trgovstvu. Od ponedeljka 2. septembra dalje veljajo za mariborske trgovine zopet normalne odpiralne in zapiralne ure, in sicer: od 7.45 do 12. in od 14. do 18.30. — Združenje trgovcev za mesto Maribor.

m Danes koncert v mestnem parku. Vojaska godba priredi drevi od 20.30 do 22. v primeru lepega vremena v mestnem parku promenadni koncert. Dirigira kapelnik kapetan Jiranek.

m Dovoljeno zvišanje cen. Banska uprava je dovolila, da tvrdka Ludvik Franz in sinovi v Mariboru pribije k cenii pšenice franko mlin v Mariboru, izračunani po notiranju pšenice na novosadski borzi: pri moki št. 2 din 90, pri moki št. 5 din 60, pri moki št. 6 din 30, pri živinski moki pa odbije od cene pšenice 80 din, pri finih otrobih pa 100 din. Tako ugotovljene cene so cene brez vreč in brez vračunanega prometnega davka.

m Na vseh mariborskih ljudskih šolah bo 2. septembra od 8.—11. vpisovanje novincev in na novo priseljenih otrok. Novinci naj pridejo v spremstvu odraslih, ki naj predložijo zanje krstni list, domovnico in potrdilo o cepljenju koz.

m K otvoritvi „Kopinskih poti“ na Ojstrico bo peljal „Putnikov“ avtobus. Odhod v soboto ob 13., povratek v nedeljo zvečer. Vozna cena samo 150 din. Prijavite se!

m Namesto venca na grob pokojnega dvornega svetnika dr. Kronvogla je naklonila Kredita zadruga drž. uslužbencev v Mariboru din 150.— Protituberkulozni ligi v Mariboru.

m Dovoljeno zvišanje cen. Banska uprava je dovolila tvrdki Miloš Oset v Mariboru, da sme prodajati moko št. 2 po 4.50 dn, št. 6 po 3.90 dn vključno vreče in prometni davek.

m Gledališko odposlanstvo pri županu. Pri mestnem županu dr. Juvanu se je te dni zglasila deputacija gledaliških igralcev, ki jo je vodil upravnik dr. Brenčič s prošnjo, naj posreduje pri odločujočih činiteljih za večjo državno subvencijo mariborskemu gledališču.

m Mariborski svinjski sejem. Na sejem je bilo pripeljanih 209 svin. Cene so bile te-le: Mladi prašiči 5—6 tednov stari kom. din 80—110, 7—9 tednov din 115—160, 3—4 mesece din 170—300, 5—7 mesecev din 320—410, 8—10 mesecev din 450—560, 1 leto din 700—900, 1 kg žive teže din 8 do 10.50, 1 kg mrtve teže din 12—15. Prodanih je bilo 95 svinj.

m Vlom v tezensko tovarno. Antona Pintarja je odkril tamkajšnji skladiščnik. Orožniška preiskava je ugotovila, da je neki bivši delavec ukradel za 2500 din raznega blaga.

m 800 litrov vina v kanal. Neki posestnik iz Slovenskih goric je pripeljal skrivaj v mesto 800 litrov vina ne da bi plačal občinsko trošarino. V mestu so ga zalotili in napravili še analizo njegove pijače. Ugotovili so, da je vino pokvarjeno, ker je mešanica vina, sadjeva, šmarnice in nekih ekstraktov. Zato so vino izlili v najbližji kanal.

m Ukradeno in najdeno kolo. Slikarskega pomočnika Alojza Zorku s Pobrežja je nekdo iz kleti OUŽD v sodni ulici ukradel kolo „Faggi“ ev. štev. 197882. — Iste-ga dne je bilo najdeno v občestnem jarku na Koroški cesti kolo „Alifa“ brez ev. številke. Lastnik naj se zgasi na policiji.

m Nasilni stanovanjski najemnik. V Studecih v Cankarjevi ulici so pred dnevi deložirali nekega A. P., ki pa je nato zopet nasilno vdrl v stanovanje in ga bodo sedaj morali s silo spraviti iz njega.

m Mladoten tat. V Jurčičevi ulici v Studenci je bilo iz stanovanja v odsotnosti neke stranke ukradeno 800 dinarjev gotovine. Tatvine je bil osumljen mladoletni H. L. iz Nove vasi pri Mariboru. Fant je tatvino priznal, denarja pa niso našli več pri njem, ker ga je zapravil z neko lahkoživko v Mariboru. L. je bil oddan sodišču.

m Otroka je povozil. Neznani motociklist je včeraj na Betnavski cesti povozil 9 letnega Bogdana Pogačnika, ki je šel v spremstvu svojega bratca na robu ceste. Deček je dobil poškodbe na obrazu, desnici in na prsih. Prepeljali so ga v bolnišnico.

m Prometna nesreča. V Kneza Koclja ulici je neki motociklist povozil železničarjevo ženo Rozalijo Riznerjevo, ki je dobila hujše poškodbe. Vozač je po nesreči pobegnil ne da bi se zmenil za svoj žrtve.

očala? ...

dipl. optik

peteln

* V nedeljo bo na lepo okrašenem telovadišču prireditev pod razsvetljenimi lampijončki. Mladina se bo veselila, če vapiči in razne druge dobrote bodo na razpolago. Za razvedrilo bo skrbela priznana godba „Drava“. Začetek ob 15. uri. Brez vstopnine! — Uprava Škole I.

* Vpisovanje v Christofa učni zavod. Ljubljana, Domobranska cesta 15. (telefon 43-82) za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vsi vsak dan dopoldne in popoldne. Novi ilustrirani prospekti interesentom brezplačno na razpolago.

* Razstava vrtnarskega oddelka Sadjarskega in vrtnarskega društva na jesenskem velesajmu v dneih od 31. avgusta do 9. septembra bo zavzemala ves prostrani paviljon „N“ in bo prikazala vso mnogovrstno povrtnino in izbor najlepših lončnic in rezanega cvetja.

* Brez ozira na starost in spol se lahko vsakdo vpiše v predmete in tečaje Dopisne šole v Ljubljani. Kongresni trg 16-11. ter si tako pridobi hitro, poceni in doma potom dopisovanja temeljito znanje trgovskih ved in tujih jezikov. Pišite po prospekt!

* Prosvetna knjižnica od 20. 1. m. zopet redno posluje začasno v mali dvorani Zadrugne banke, Aleksandrova 6.

Radio

KAJ VAM PRIPOROCAMO, DA POSLUŠATE JUTRI?

Ljubljana: 13.02 RO, 20 deset minut zabave. 20.30 veseli trio, 21.15 RO. — Beograd: 19.40 narodne pesmi poje gđc. D. Radičeva, članica beogradske opere, 20.05 humoristična ura, 22 vokalni koncert g. Milorada Jovanovića, člana beogr. opere. — Zagreb: 20.30 koncert Zagrebskega kvarteta, 21 ruske pesmi poje basist Dragutin Bernardić. — Sofija: 20 narodna glasba, 22 ruske romane, 22.20 lahka glasba. — Praga: 21.10 komorna glasba, 22.30 zabavna glasba, 23 češka glasba. — Bratislava: 17 slovaške pesmi. — Budimpešta: 12.10 koncert balalajk, 22 narodna glasba, 23.25 plesna glasba. — Rim: 19.15 lahka glasba. — Sottens: 20 španske pesmi, 22.10 lahka glasba.

Vesti: Ljubljana: 7.05, 12.30, 14., 19., 22. Beograd: 6.45, 13.30, 14.40, 19.10, 21.40, 22.40.

Kino

* Grajski kino. Samo do vključno petka izborna komedija „Samo enkrat se živi“. V soboto „Prelom strasti“ izborni francoski film.

* Union kino. Do vključno četrtka „Zastupljena vijolica“ zelo zanimiva filmska igra iz pariškega podzemlja. Ruski plesi in narodne pesmi.

* Esplanade kino. „Prvi poljub“, velezbavna veseloigra polna humorja in dovtipov s Franciško Gaalovo.

Državna razr. loterija

DIN 80.000.— 46447
DIN 60.000.— 85210
DIN 50.—000.— 10257
DIN 24.000.— 1259 77768
DIN 16.000.— 1208 78755
DIN 12.000.— 42622 55475

DIN 10.000.—
8918 9922 10350 23827 41402 77766

DIN 8.000.—
2804 11702 11844 12036 29120 29120 33869 36320 49732 85412 94536 98622

DIN 6.000.—
20338 20867 22439 43121 46448 57682 59291 61795 63166 66594 69065 77756 78173 93119 99474

DIN 5.000.—
10 19416 19598 26769 37715 38329 44194 47544 56312 64188 74131 79111

DIN 4.000.—
5682 8023 16185 21316 27586 31529 34539 45262 51666 54773 61970 64153 66556 67229 75072 75278 75493 83184 84657 89764 90959 91403 97022

Bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25 (tel. 20-97)

Pri nas kupljene srečke so zadele sledeče dobitke: štev. 85.412 in 98.622 po din 8.000.— ter štev. 54.773 in 61.970 po din 4.000.—.

Kavarna „Astoria“ drugič na dražbi

IZDRAŽIL JO JE G. JOSIP PETAN IZ ZAGREBA ZA 2.805.000 din. — PRVA DRAŽBA JE BILA RAZVELJAVLJENA

Včeraj dopoldne je bila pri mariborskem sodišču že druga dražba hiše in kavarne »Astoria«, katere lastnika sta bila L. J. in E. M. Strehar. Že 17. aprila je bila sodna dražba in je hišo s kavarno kupil mariborski tovarnar po hištvu g. Karel Wesiak za 2.500.000 din. Prometna komisija tega nakupa ni odobrila in je bila zato razpisana ponovna dražba.

Včeraj je bilo navzočih 6 interesentov, dražili pa so samo Mestna hranilnica v Mariboru, Družla »Santo«, g. Karel Wesiak in g. Petan Josip, znani lastnik ho-

Vsaj za otroke mora biti sladkor!

Gonja za sladkorjem je vsak dan hujša. Skoraj bo že lažje zadeti na loteriji, kakor pa dobiti celo pri trgovcu, kjer stalno kupuješ, četrt kilograma sladkorja. Gospodinje so že čisto zbegane in zavidajo srečnikom, ki imajo doma prihranjeno kakšno »kilco«, kakor se rade pohvalijo uglednejše gospodinje.

Sladkor in moka sta poleg krompirja najvažnejši živila, ki sta pri vsakdanjem življenju neobhodno potrebni. Tudi največji reveži ne morejo piti grenke kave poleg trde skorjice kruha in žgancev brez moke tudi ni. In zla usoda se je spravila vprav na ti dve živila! Revežev ne tare dovolj draginja, še pomanjkanje morajo trpeti. Pa se pritožujejo trgovci, nič, pa zopet drugemu, spet nič. Najdejo se celo tako zlobni ljudje, da pravijo: »Ja, zakaj pa si niste priskrbeli blaga takrat, ko je bilo še vsega dovolj!« Kako pa naj si uboga para priskrbi rezervo, če pa nima niti za sproti?

Najbolj so zaradi pomanjkanja prizadeti dojenčki in otroci, ki sladkor neobhodno potrebujejo skoraj pri vsakem obroku hrane. Koliko mater se podi zaman po mariborskih trgovinah, prosi in moleduje za četrt kilograma sladkorja! Koliko solza so pretočile te matere, ker si ne vedo pomagati. Dojenčku ni mogoče dopovedati, da sladkorja ni ali da ga baje ni, kar bo menda bolj držalo, otrok zahteva svoje! Vsaj otroka naj se usmilijo odgovorni činitelji in se zamislijo. Priskočijo naj sedaj tudi organizacije, ki jim je naloga skrbeti za zdravje otroka, zdravniki in ženska društva. Skupna akcija bo gotovo spravila iz skladišč sladkor vsaj za otroke, ki mora biti, če ne bo šlo drugače, pa najpriskoči na pomoč še oblast in odredi, da dobe matere vsaj za svoje otroke sladkor. —ig.

Trgovske neumestnosti, ki jih je odpraviti!

Zivimo v dneh, ko za precejšen denar lahko kupimo bore malo blaga. Saj se že v trgovine več ne upamo, često pa moramo praznih rok iz njih domov. Vendar imajo še sedaj nekateri trgovci navado, da ne tehtajo blaga sproti pred kupcem, marveč ga imajo po raznih težah že vnaprej spravljene v zavojih in stehfane-ga. Trde, da tako bolj naglo lahko opravijo svoj posel in je to tudi v interesu kupca. Ta interes pa je često dvomljiv

SELNIŠKI STRAHOVALEC GUT. MAHER UJET

Zloglasnega tatu in vlomilca Gutmaherja, ki je že dalje časa strahoval vso okolico Selnice ob Dravi, so selniški orožniki včeraj po daljšem iskanju izsledili na Jančevi gori in ga aretirali. Potek lova je bil zelo dramatičen, ker je zločinec pred preganjalci skočil čez previs in se zakotalil v globoko grapo, kjer je obležal z zlomlieno nogo in poškodbami na obrazu. Vlomilca so nato z garami odpeljali v Velmo k zaslišanju.

POUK NEMŠČINE IN ITALIJANŠČINE NA REALNI GIMNAZIJI

Na II. državni realni gimnaziji v Mariboru se bo vršil pouk nemškega jezika v vseh razredih, poleg tega bo v III. razredu namesto francoščine italijanščina, v IV., V. in VI. razredu pa se bo poučevala poleg nemščine še francoščina. Učenci naj še ne kupujejo knjig, dokler ne dobijo navodil v šoli.

m Na šoli Glasbene Matice prične redni pouk v četrtek, 5. sept. Vpisovanje bo 2. in 3. sept., od 8. do 12. in od 15. do 18. v novih šolskih prostorih v Kopališki 11.

Zanimivosti

V Rusiji gradijo „resnične“ otroške železnice

Otroške železnice? Pri tem si vsak predstavlja miniaturne lesene ali kovinske igračke, ki jih je mogoče bil deležen v davni mladosti ali pa jih je le s poželjivimi očmi zrl v bleščeče razsvetljene izložbe. Toda ne mislimo take slabotne potvorbe. Te otroške železnice so prave »resnične« železnice. Imajo jih v sovjetski Rusiji že 14. Na njih se prevažajo fantki in dekletca za razvedrilo in se pri tem učijo in vzgajajo za bodoče železniške nameščence. O teh svojevrstnih otroških igračkah je prinesla zanimivo poročilo iz Moskve beograjska »Politika«. Po njem povzemamo nekaj podrobnosti.

Pred tremi leti je bila v Dnjeprpetrovskem zanimiva konferenca, na kateri so sodelovali železničarji, pedagogi, partijski komsomolski delavci, inženirji, arhitekti in dijaki. Na dnevnem redu je bilo vprašanje gradnje prve velike otroške železnice. Konferenca je potekala zelo hrupno. O tem niso brali niti v romanih Julesa Verna! Skeptiki so govorili: »Ni to svinčen vojak! Lahko eksplodira!« Vzgojiteljica: »Nevarna reč! Železnica se lahko gradi samo na mizi in samo z malimi vagončki ter s kolesi iz gume...« Takih izjav je bilo precej. Inicijatorji »otroške železnice« pa so hoteli pravo pravcato železnico, ki mora poleg zabave nuditi otrokom tudi spoznavanje tehnike. Ta predlog je podpirala tudi sovjetska javnost. Pobijali so skepticizem in opozarjali na prvo graditev prave železnice v Rusiji, ko se je govorilo, da bodo radi dima lokomotiv izgubile krave mleko in podobno.

In tako so zmagali naprednjaki. Sedaj je v Rusiji že 14 takih železnic. Pedagoško spoznanje, na katerem so nastale, je sledeče: Otroci so romantiki že po naravi. Toda tudi strojevodja, prometni uradnik, postajenačelnik — so važni in zanimivi poklici. Potrebno je otroke primerno voditi in razvijati njihovo nagnjenje do dela na železnici in jim pomagati, da si izberejo poklic, ki se jim najbolj dopade. Tako na praktičen način spoznavajo zakone kemije, fizike, elektrotehnike, mehanike in matematike. Radovednost in želja za znanjem silita mlade železničarje, da se zanimajo za vse,

„Beg žena“ v velika mesta

Nemški statistiki so ugotovili dejstvo, ki je na prvi pogled nenavadno in nenazadnje. Pri ljudskem štetju se je pokazalo, da je v vaseh do 500 duš več moških kakor žensk. Čim pa število kakega kraja to število prekorači, raste tudi procent žensk. Tako pride v mestih s 3000 prebivalci na 1000 moških 1040 žensk. V mestih z 20.000 in več prebivalci pa je na vsakih 1000 moških 1127 žensk. V mestih s 100.000 prebivalci pa je razmerje med moškimi in ženskami že 1000 : 1196.

Znano je, da je na vsem svetu več žensk kakor pa moških. Kje so razlogi za ta nenavaden pojav? Nemški sociologi pravijo, da je razlog v tem, ker žena v majhnih mestih ni socialno preseljena, oziroma da je njen socialni položaj v večjih mestih mnogo boljši. To pa povzroča »beg žena« v velika mesta.

Tragedija v treh dejanjih.

kar je v zvezi z železnicami, eksperimentirajo, preiskujejo in delajo izume. Otroci so sodelovali pri vseh poslih. Na njihovih načrtih in nešteti predlogih je bilo mnogo zgrajenega. Tudi pri gradnji in trasiranju so sodelovali otroci. Vsaki mladenič in mladenka, ki sta delala 2 do 3 leta pri železnici in istočasno obiskovala srednjo šolo, lahko delata pozneje v službi na železnici. Med najboljšimi železnicami je »otroška železnica« v Gorkem. Dolga je 9 km in ima sledeči inventar: dve lokomotivi, 12 potniških vagonov z mehkim sedeži, stroj za čišče-

nje snega, avtodresina s prikolico, avtomatsko signalizacijo in radio. Na tej železnici dela 2000 otrok vsako nedeljo po dve in pol ure, ker se menjavajo. Med službo imajo uniforme. Vsaki mladi železničar mora začeti kot kretničar in potem napreduje vse do železniškega direktorja. Končno se mora sam odločiti za enega izmed teh poklicov. Gorkovska železnica prevozi letno milijon potnikov od tovarne avtomobilov Molotov do mesta in obratno. V Moskvi pa gradijo »otroško železnico«, ki bo največja in dolga 80 km.

Takole se zabavajo nemški vojaki v prostem času

Tri tedne sedi pred ravnateljstvom vrati

DA BI POPRAVILI KRIVICO, KI JE BILA STORJENA NJENEMU SINU

Gospa Gladys Lowe iz Highlandville v državi Montani (USA) že tri tedne sedi pred vrati ravnateljstva šole, katero obiskuje njen 11-letni mlajšec. S tem hoče doseči pravico in maščevati svojega sina. Ob nekem pretepu v razredu so tovariši njenemu sinu razbili nos. Učitelji pa so

se prepričali, da je bil mladi Lowe začetenik prepira in pretepa ter zato njegovih tovarišev niso kaznovali. Mati pa v svoji slepi ljubezni do sina ne odneha. Pravi, da bo tako dolgo sedela pred ravnateljstvom pisarno, da bo pravici zadoščeno in njen sin maščevan.

Gospod župnik so dobili stavo...

V neki veseli češki vasi je bila še veselejša gostilna. Stalni gost v njej je bil tudi gospod župnik, ki ni rad zamudil nobene vesele priložnosti, če jo je le kje iztaknil. Navadno je prihajal malo na pomenek in po možnosti tudi pokvartal. V gostilno pa je prišel šolski upravitelj, ki je imel tudi dirigentsko mesto v cerkvenem zboru in igral na orglah. Z župnikom sta rada kako zapela ne samo v cerkvi, temveč pri vsaki priložnosti. Prišlo je do petja v gostilni. Udeleževal se ga je pridno tudi gospod župnik, čeprav je bilo posvetnega značaja. Pa se oglasi upravitelj: »Take pa bi v cerkvi ne zapeli, častiti gospod župnik!« »Zakaj pa ne? Poskusite s stavom!« In res je prišlo do stave za polič vina.

DVAJSETLETNA MATI PETERIH OTROK

Svojevrsen rekord nosita celo v Italiji zakonca di Biase. Poročila sta se pred 5 leti. On je bil tedaj star 20, ona pa komaj 15 let. Sedaj imata že petero otrok. V prvih treh letih sta dobila dvojčki in 1 sina. Letos pa sta »priposestvovala« spet dvojčka, ki so ju krstili z imeni Italo in Vittorio.

Prišla je nedelja in z njo pridiga. Gospod župnik je pridigoval o pokvarjeni mladini. Da bi bolje prikazal njeno pokvarjenost, je zapel precej »posvetno« pesmico, katero si je drznila zapeti mladina v bližini cerkve. »Vsako delo ima plačnika v nebesih«, je ponižno zaključil po pesmi. Nato je zagrmel na kor: »Vi tam gori pa boste to pošteno plačali!« Ni znano, ali je mislil pri tem na krivce in slabo plačilo v nebesih, ali na pevovodjo in dobljeno stavo. Toda prvi sestanek v gostilni ni ostal le pri pomenkih in marjašu, temveč je »posvetna« gospoda župnika iz lece porajala nešteto novih ob »pripetem« poliču vina...

Najslavnejši sopran vseh časov

MOŽ, KI JE PEL 7 DO 8 NOT VIŠE OD VISOKEGA »C«

Karlo Broski Farinelli (1705—1782) rodom iz Neaplja v Italiji, je bil najslavnejši sopran vseh časov. Ze kot deček je pel Karlo sopran v otroških cerkvenih zborih. Skoraj ni mogoče opisati, kakšno navdušenje je povzročil njegov sopran leta 1734 v Londonu. Njegova slava je prišla celo do kraljeve palače v Španiji, kjer se je Filip V. boril z najstrašnejšo melanholijo.

Truden se vrača po vojnih grozotah v domači kraj

Ameriški recept za zakonsko zvestobo

Debeluhi obeh spolov vzor zvestobe

V Ameriki, kjer se vse točno preračuna in premeri, so dobili v zadnjem času tudi točno statistično prikazan problem zakonske sreče. Po večletnem proučevanju je tako statistiko izdelal pisec o problemih zakona profesor dr. Archibald Arnolds. Prinašamo nekaj ugotovitev dr. Arnolds, po katerih si lahko različni zakonski kandidati usmerjajo pot v zakonski »jarem«.

Največ samomorov iz nesrečne ljubezni ali nesoglasij v zakonu naredijo žene. 72% vseh ženskih samomorov je storjenih iz tega razloga. Možje pa vodo pri tožbah za ločitev zakona. 75%

vseh ločitvenih tožb so vložili moški. Možje večinoma sprejemajo tudi ločitvene stroške. 62% ločitev nastane po moževi krivdi. Največ ločitev je med zakonci istih let. Redkeje prihaja do ločitev, če je žena mlajša 9—12 let. Vendar pa je dr. Arnolds opazil, da leta v zadnjem času ne igrajo več tako važno vlogo kot so nekdanj.

Zanimive pa so ugotovitve ameriškega profesorja o zunanjih lastnostih zakoncev in njihov vplivu na zakonsko srečo. V prvi vrsti igra pri tem vlogo teža. Suhi, vitki, temperamentnejši in nervoznejši ljudje se mnogo raje ločijo kot debeli. Ravnotako

se raje ločijo svetlolaski kot pa črni, rjavolaski ali rdečelaski. Pač pa so zato bolj zvesti plavi možje, ki izkazujejo mnogo manjši odstotek ločitev kot zastopniki drugolaski.

Podali smo vam statistiko ameriškega profesorja. Po njej pa si sedaj izvolite različni kandidati za zakonski jarem izbrati življenjsko družico ali druga. Prav tako se zaljublajte vsi, ki še niste izbrali z neusahljivo ljubeznijo ideala svojih sanj. Recept je nekako tak-le: čim debelejša in temnejša, čim starejši in svetlejši. Kako je s silci in plešavci, pa ni v statistiki...

Aforizmi o potovanju

Mnogi ljudje potujejo samo zato, da vidi nekaj novega, da doživi nove vtise, prinese domov sveže spomine. Škoda je le, da mnogi od teh opazujejo svet s svojimi stari očmi, skozi staro prizmo konservativnih nazorov.

Trije meseci bivanja v Indiji, na Kitajskem ali v Oceaniji zadostujejo, da lahko beli človek napiše cele romane potopisov. Toda v teh knjigah ne povedo čestokrat ničesar novega...

Ljudje potujejo zato, da bi se v tujini prepričali, kako je doma vendarle najboljša, najlepša. Ker so to že mnogi ugotovili, bi prav za prav drugim ne bilo treba na pot.

Potovanje bi bilo sicer najlepše, če bi človek mogel pustiti samega sebe doma.

Človek lahko vidi najkrajše galerije slik, čudovite arhitektonske posebnosti in vse ostale lepote tuje dežele, pa vendar nima o njej niti pojma, ko se vrne domov. Za spoznavanje tujih krajev je treba predvsem občutja in predčasnega pouka.

Pravo uživanje od potovanja nastane šele tedaj, če se človek spomni že davno minulih romanj po svetu.

Malo je število onih, ki imajo na potovanju tudi doživljaje. Tem lahko iskreno zavidamo, posebno še, če prinese domov romantične vtise.

Bolje je potovati sam, nego v družbi. Če potujete v družbi, vas vaši spremljevalci kasneje dolže vseh neprijetnosti, ki so jih bili prav za prav sami zakrivali.

Drvo, na katerem rastejo »srajce«, opisuje Humboldt. Videl je na obali Tera Denide v Južni Ameriki posebne dele dreves zvonaste oblike. Indijanci sekajo te »srajce«, na straneh napravijo luknji za roke ter oblečejo lesene vreče preko glave.

736 policijskih nameščencev romunske policije v Besarabiji je prešlo k Rusom. Ker so ostali raje pod Sovjeti kot pa da bi se vrnili v Romunijo, jih je bukareštanska policija črtala iz svojih seznamov.

Gjorgje Berner - najmlajši šahovski mojster

Na 17. nacionalnem turnirju v Celju je osvojil mojstrski naslov maturant beogradske ruske gimnazije Gjorgje Berner

Celje, 28. avgusta. Že drugo leto zaporedoma je odnesel Beograd šahovskega mojstra. Na lanske letoletnem nacionalnem turnirju v Zagrebu je osvojil mojstrski naslov beogradske srednješolske svetozar Gligorić. Letošnji turnir v Celju pa je spet prinesel Beogradu mojstra. Brez poraza si je ta naslov osvojil ruski maturant iz Beograda, Gjorgje Berner. Novi mojster je po rodu Rus, rojen 1922 v Parizu kot sin ruskega emigranta. Se isto leto se je s starši preselil za stalno v Jugoslavijo, kjer si je njegov oče, nekdanji ravnatelj Moskovske banke, ustvaril v Beogradu skromno ekstenzo. Letos je mladi Berner maturiral na ruski gimnaziji, na jesen pa kani na medicino. Novi mojster se je jel baviti s šahom že s svojim desetim letom, intenzivneje pa šele 1937. Ves čas je bil član šah. kluba »Gigoric« v Beogradu, zadnja leta tudi njegov prvak. Oborožen s temeljitim teoretičnim znanjem je stopil že lani v Zagrebu v areno, kjer pa ob pomanjkanju rutine ni uspel, dasi je dosegel 5. mesto. Bogat na izkušnjah iz praktične turnirske igre je na letošnjem turnirju v Celju že kot sprva veljal za enega glavnih kandidatov za mojstrski naslov. V Celju je igral podjetno, mirno, z železnimi

Gjorgje Berner

živci. Izredno spretno se je znašel tudi v težkih položajih. Mladi Berner spominja na slike mladega Alješina iz davnih časov, ko je Alješin igral v Rusiji. Kdo ve, če si ni vprav Alješina izbral za svoj vzor? Bernerjeva igra sicer še ni ustaljena in izkristalizirana, kar je razumljivo. Vrzeli so se v njej, manjka ji osebnega sloga. Toda že to, kar je mož pokazal v Celju, ga nesporno opravičuje do pomena mojstrskega naslova.

Včeraj dopoldne je bila odigrana še zadnja prekinjena partija, v kateri je Smigovec po trudapolni končnici porazil Mlinarja.

Zvečer pa je bilo odigrano zadnje, 17. kolo, ki glede vrstreda ni prineslo posebnih presenečenj. Berner, ki ni več rabil nobene točke, je mirno zaigral proti Medanovcu ter že po 12. potezi remiziral. Pavlovič je v francoski partiji žrtvoval dve figuri ter gladko porazil Drašića, Suharić po prof. Grašerja. Popović in Smigovec sta po zamenjavi figur remizirala, prav tako tudi Sorli in Gottlieb v Caro-Kannu ter Zuk in Marek v indijski obrambi. Napeti sta bili samo partiji Jerman-Mišura in Mlinar-Siška. Mišura je v Katalonski otvoritvi nadigral Jermana ter ga matiral. Z lepim napadom pa je dobil tudi Siška proti Mlinarju, dasi se je Mlinar trdovratno branil.

Ko je bila končana zadnja partija je predsednik Celjskega šah. kluba prof. Grašer razdelil nagrade. Prvo nagrado v znesku 1000 din in še posebno nagrado zlato uro, dar mestnega svetnika g. Lečnika, je dobil Berner s 14 točkami, drugo v znesku 700 din Jože Siška s 13, tretjo 550

din Mladen Šubarić z 12½, četrto 500 Jože Sorli z 11½, peto 450 Ivo Jerman z 10½, šesto in sedmo 750 din sta si razdelila Viktor Smigovec in Vladimir Gottlieb z 10 točkami, osmo 300 Brana Pavlovič z 9½ in deveto 250 Ivan Marek z 9 točkami. Nenagrajeni pa so ostali: Marjan Mlinar 8½, Andrija Mišura 8, Milan Drašić 7, Ivo Popović in Branko Savič 6, Vasilije Medan 5½, Franjo Zuk 4 in pol, Ljubiško Majstorović 4, prof. Jože Grašer 2½ točke.

Danes jutraj so se vsi udeleženci odpeljali na izlet v Logarsko dolino, kjer si bodo ob prelepih slovenskih planinah ohladili svoje razgnete glave in živce, ki jih takle turnir terja v največji meri.

129. Siciljanka

(16. kolo v Rogaske Slatini 26. avg.)

Beli: A. Mišura Črni: G. Berner

1. e4, c5 2. Sf3, d6 3. d4, cxd4 4. Sxd4, Sf6 5. Sc3, g6 6. Le2, Lg7 7. Lg5, Sc6 8. Sb3, a6 9. Dd2, 0-0 10. 0-0, b5 11. f4, b4 12. Lxf6, Lxf6 13. Sd5, Lxb2 14. Tb1, Lg7 15. Tf2, a5 16. Lb5, Ld7 17. La4, Sb8 18. Lxd7, Sxd7 19. g4, Sf6 20. Sxf6, Lxf6 21. g5, Lc3 22. Dd3, e5 23. Kh1, exf4 24. Txf4, Dxf5 25. Tb1, Le5 26. Tf4f2, Tac8 27. Sxa5, Te3 28. Dd5, Dh4, 29. De2, Tfc8 30. Txf7, Txe2 31. Tf8+, Kg7 32. Tf8f7+, Kh6 33. De3+, g5 34. Tf7f2, Te8c3 35. De1, Th3, 36. Tf6+, Lxf6 37. Dxd4+, gxd4 in beli preda.

Ne pozabi naročnine!

Letošnji 17. nacionalni amaterski turnir v Celju je priredil Celjski šah. klub, ki je eden najmlajševjših klubov v državi. Lepše pač ni mogel proslaviti CSK jubileja svojega 20. letnega plemenitstva kulturnega delovanja. Pod predsedstvom zasluznega predsednika prof. Jože Grašerja, ob krepki pomoči vseh odbornikov in članstva ter ob razumevanju celjske občine in vse javnosti je CSK priredil turnir, ki je bil po soglasni sodbi vseh igralcev doslej najbolje organiziran amaterski turnir v državi. Poleg udobnosti, ki so je bili udeleženci deležni, so uživali tudi prijazno in ljubeznivo gostoljubje, kar je še posebno ucvrstilo njih odprano moč za težko igro. Vrtna dvorana uglednega celjskega hotela »Evrope« jim je bila prijetno, četudi vroče polje udeleževanja. Nad vsem pa je izkušeno bedel ter vzorno vodil turnir klubov tajnik Mirko Fajsi, ki je bil popolnoma kos težki nalogi, ki jo terja tak turnir. Vse je bilo fair, disciplinirano, slika visoke kulture

Sport

Teniški turnir v Paliču

Veliki teniški turnir v Paliču, na katerem je tekmovalo tudi več Mariborčanov, je za nami. Mariborski igralci so se prav dobro držali. Med Slovenci sta se najbolje plasirala Albanež in dr. Smerdu, ki sta prišla do četrtinskega finala, kjer je Albanež izpadel proti Smerdu B. s 6:1, 6:1, dočim je dr. Smerduja izločil Branović s 6:1, 6:1. Pred tem je Albanež premagal Milojkovića 4:6, 6:4, 6:3 in Krstonosića s 6:1, 6:1, dr. Smerdu E. pa je na poti do četrtfinala premagal Barbisa 6:2, 6:1 ter Korenčana 9:7, 7:5. Toničič je v A skupini premagal Reša 7:5, 6:2 in Vaša 6:3, 6:1, v B skupini pa je prišel do finala, kjer je po nesrečni igri izgubil proti Milojkoviću 6:1, 1:6, 3:6, poraz gre predvsem na račun utrujenosti. Korenčan je premagal Perlesa 6:4, 6:1, Vampl pa Krstonosića 6:1, 6:3. V finale sta prišla Branović in Smerdu Boris, zmagal je prvi 6:4, 6:8, 6:2, 7:5.

Zmagovalca v moškem dvojlu sta bila Smerdu B. in Bogdanović, ki sta bila daleko najboljši par. Bojović-Mogin sta jima podlegla v finalu 6:3, 6:2, 6:3. Vampl-Stana sta premagala par Medaković-Laz 6:4, 6:1, izpadla pa proti Smerdu-Bogdanović 6:0, 6:1. Toničič-Korenčan sta izločila par Leopold-Bruković 6:1, 6:0, in izpadla proti kombinaciji Cvejić-Vajtner 6:1, 6:8, 4:6. Albanež je z Milojkovičem kot partnerjem premagal par Geduldig-Nikolić 9:7, 6:2, premagala pa sta jih Cvejić-Vajtner s 7:9, 3:6.

V juniorski finale sta se plasirala Ljubljana Perles in Lukman, zmagal je slednji 4:6, 6:3, 7:5. V damskem singlu je ga. inž. Eza Sernec-Maire zopet morala kloniti pred Mitčevico, ki je v finalu zmagala 2:6, 5:7, v mešanem dvojlu pa pomeni senzacijski turnirski poraz favoritov Bogdanović-Mitić proti Srajerjevi in Bojoviću, ki pa sta v finalu morala prepušiti zmago paru Branović-Stanojević s 7:5, 3:6, 6:4. V mešanem dvojlu je Albanež z gđ. Hercogovo izgubil proti suhotiškemu paru Kalmar-Cvijić 1:6, 6:4, 3:6.

NOV KOTNIKOV REKORD NA 3000 M

V atletskem dvoboju Budimpešta-Zagreb v madžarski prestolnici so zmagali Madžari v razmerju 67:57 točkam. Kotnik je postavil v teku na 3000 m nov jugoslovanski rekord s časom 8:47.4.

s Mitić je izgubil proti Gaboryju na mednarodnem teniškem prvenstvu Madžarske z 1:6, 1:6, 8:10. Punčec in Palla, ki sta bila tudi prijavljena, nista nastopila. Finalista turnirja sta Asboth in Gabory.

s V medklubski kolesarski dirki zagrebškega Gradjanskega na 125 km progi je med seniorji zmagal Avgust Prosenik (Gradjanski) v času 3:54.15, v juniorski konkurenci pa je kot prvi rezal cilj sicer Horvatić Vlado (Gradjanski) v 2:27, vendar je bil za zmagovalca proglašen drugoplasirani Debančić Branko (Orient) z istim časom, ker ga je Horvatić tik pred ciljem z roko odrinil na rob ceste ter ga na ta način v samem cilju za 1 meter prehitel. Slovenski kolesarji, ki so se prijavili, niso prišli na start.

Spomnite se CMD!

Sergiusz Piasecki

★ LJUBLJENEC ZVEZD

34 Roman iz tihotapskega življenja na bivši poljsko-ruski meji

Čez pol podstrešja je ležalo snopje. Havranek je ob strani izvlekel nekaj snopov ter mi velel, naj ležem. Nato je zapodil v odprtino psa ter se sam zlezal vanjo. Odprtino je zaslonila Stana, ki je zlezla za nama na podstrešje. Po rovu sva se nato splazila na konec podstrešja, kjer je bil večji prostor, najmanj za deset ljudi. Malo okence na strehi je bilo prekrito s kosom črnega blaga. Skozi bi mogla v slučaju nevarnosti pobegniti.

Napravila sva si ležišče ter koj nato udno zaspala...

Blizal se je večer. Marjana, Havranek in jaz smo odšli proti bližnjemu gozdu. Marjana je imela daljši koj, na katerega se je med hojo opirala. Karo je tekel ob nami.

— Koliko jih je?

— Pet, — je dejala Marjana.

— Kdo?

— Ne vem... Po dokumentih jih ne poznam. Toda plašni so. Kar pogledi!

— Zakaj plašni?

— No, ker so silno vjdati! Meni pravi... prosim to, prosim ono... Prav gotovo so nihilisti ali pa inteligenti... Šli smo po gozdu. V goščavi smo prišli do male kolibe. Iz nje je stopil siv

starček. Kljub visoki starosti je bil silno živahen ter je neprestano mahal z rokami, ko je govoril z Mariano in Havranekom.

— Torej, Hribek, kako je pri tebi? V redu?

— Vse, vse... kot vselej...

— Ali si jim dal jesti?

— Seveda!... Seveda!

— Torej pojdimos tja!

Krenili smo naprej. Po nekaj minutah hoje sem opazil streho kleti, ki je bila malone vsa zakopana v zemlji. Spredaj so bila vrata, na katerih je visela velika žabnica. Hribek je stopil na nasprotno stran ter potegnil s strehe nekaj deske. Nato se je sklonil skozi odprtino ter zaklical:

— Pridite ven! Takoj krenemo na pot!

Skozi streho so pričeli lezti na dan ljudje. Različno so bili oblečeni. Toda ko sem jim pogledal v obraz sem videl v vsakem obrazu podoben izraz, ki ga je težko popisati: silna zaskrbljenost, pogled bokserja, nainost otroka, zvedavost, ki vidi pred seboj neobičajne ljudi, in slednjič rahla tužnost. Oblečeni so bili v stare kazajke in plašče. Dva sta bila v čevljih, trije so imeli škornje. Eden je imel celo na glavi vojaško čepico, drugi

kučmo, dva klobuke, peti pa veliko črno polhovko. Obleke jim niso pristajale, kar sem takoj spoznal. Podobni so bili vojakom ali sportnikom, oblečenim v cunj. Njihovi gibi so bili izbrani in preudarjeni. Postave zravnane. Ko so prilezli iz kleti, je eden dejal Marijani:

— Moj poklon! Danes torej odrinemo?

— Da, tale dva, — je žena pokazala na naju, — vas prepeljeta čez mejo!

Zvedavo in debelo so naju pogledali. Iz oči jim je sijala radost. Verjetno so bili zaprepaščeni, ker sva midva še tako mlada, pa tako pogumna. Znabiti so si predstavljali, da jih prepeljeta čez mejo močni in stari možakarji.

Nastal je somrak. Previdno smo stopali po ozki stezi iz gozda. Havranek je šel prvi, begunci za njim, a jaz sem bil zadnji.

Večer je bil temen in precej toplel. Po gozdu je neprestano pokalo in šumelo, tam se je trla ledena skorja, ki je pokrivala še preostale snežne zamete.

Havranek se je ustavil. Iz žepa je privlekel steklenico žganja, odmašil in pričel piti. Begunce je začudilo, da takle fante tako na veliko pije žganje. Ko je odjenjal, je ponudil še meni.

— Tu imaš. Potegni! In naprej daj!

Nekoliko sem res nagnil, nato sem ponudil beguncem:

— Pijte zaporedoma! Ogrel vas bo!

Pili so. Meni pa je šlo na smeh, ko sem videl, kako nespretno pijejo iz steklenice. Vsem se je zataknilo, da jih je pograbil silovit kašelj. Izpili pa so jedva pol steklenice. Kar je še ostalo, sva iz-

pila midva. Nato je dejal Havranek:

— Kdor hoče, si lahko prižge cigareto... Kasneje ne bo smel nihče kaditi...

Vsi so si prižgali.

— Ali je do meje še daleč? — me je vprašal eden izmed beguncev.

— Daleč.

— Ali je meja močno zastražena?

— Ne... Sicer kakor se vzame...

Vsak čas jo je mogoče prekorati.

Tudi Havranka so vsak čas kaj povpraševali, vendar pa jim je on kratko in nejevoljno odgovarjal. Malo smo počivali, nato pa krenili dalje. Precej časa smo hodili čez polja, ki so bila ponekod že popolnoma kopna. Kmalu smo prišli do brega Ptice. Bregovi reke so bili še zaledeneli. Obrnili smo se in nadaljevali ob strugi proti Novemu Dvoru. Pot je bila precej naporna. Noge so se vdirale v razmočenem snegu. Slednjič smo opazili pred seboj nejasne obrise mostu. — Havranek se je ustavil ter dolgo časa prisluskoval. Ko je krenil dalje, smo šli vsi za njim.

Čez malo časa smo že bili na mostu. Debele in zamrznjene deske so temno donele pod koraki. Spodaj pa je šumela reka. Brezskrbno sem stopal po mostu. Znenada pa je zabliskal pred nami ogenj iz karabinke ter udaril strel. Begunci so se ustavili. Skočil sem naprej. Posvetil sem in opazil Havranko. Z levico je krčevito držal za cev karabinke, z desnico pa je s samokresom meril na prsa rdečearmeja, ki je ležal na tleh, ob njem pa je renčal pes. Havranek je podil psa:

— Karo, proč! Izpusti ga!

LJUBLJANSKI VELESEJEM

OD 31. AVGUSTA DO 9. SEPTEMBRA 1940

Razstava industrijskih in obrtniških izdelkov. — Stevilne posebne razstave.
Zrebanje vstopnic obiskovalcev velesejma.

LEPA DARILA: Motorno kolo, radijski aparat, šivalni stroj, harmonika, mnogo koles, preproge, brzoparilnik, pohištvo, otroški voziček, ure, vino, žganje, pivo, rogaška slatina, kravate, izleti s parnikom v Kotor ter številna bivanja v zdraviliščih in letoviščih. Polovična voznina na železnici.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par, najmanjša pristojbina za te oglase je din 10.—. Družbe, prekladi, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 12.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno obliko znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma za le vpisati v pisnu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. — Za vse oismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din.

SLUŽBO DOBI

SLUŽKINJA

samostojna v meščanski kuhinji sprejme k dvema osebam Cankarjeva ul. 15, vrata 1. 17001-2

Sprejem

SLUŽKINJO

ki zna kuhati in je pridna in poštena. Pobrežje, Aleksandrova 16. 16974-2

KONTORISTINJA

ki popolnoma obvlada slovenski, srbohrvatski in nemški jezik in je izveščana stenografinja in strojeopiska dobi takoj stalno nameščenje pri večjem industrijskem podjetju. Reflektira se samo na prvovrstno moč. Ponudbe s sliko poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Marlija in zvesta«. 16978-2

VAJENCI (KE)

Pridna in poštena UČENKA se sprejme takoj v delikatesni trgovini Götz, Aleksandrova 47, Ljudska samopomoč. 16979-4

STANOVANJE ODDA

TRISOBNO

SONČNO STANOVANJE s krasno lego z vsemi pritliklinami se takoj odda. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 16747-5

Lepa sončna MANJŠA STANOVANJA se oddajo v novi hiši. Vprašati v trgovini, Pobrežje, dr. Verstovškova 42. 16998-5

V novi hiši se takoj odda 1 SOBA IN KUHINJA pri postajališču Tezno. Ptuj-ska 33. 16982-5

SOBO IN KUHINJO oddam stranki brez otrok. — Ob bregu 12. 16991-5

STANOVANJE trisobno, lepo, suho, v centru, se odda za 1. september 1940. Vprašati: Združenje trgovcev, Vetrinjska 11-I. 16987-5

Sončno in suho, parketirano DVOSOBNO STANOVANJE s kopalnico in pritliklinami se odda v magdalenskem predmestju s 1. oktobrom. Vprašati: Boogralska 11. 16976-5

STANOVANJE ISČE

ENOSOBNO STANOVANJE ali sobo s štedilnikom, opremljeno, iščem za takoj v bližini Tržaške ceste. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Čisto«. 16867-6

PREHRANA

Gospod se sprejme v VSO OSKRBO v sončno sobo, Franciškan-ska 21-I, levo. 16960-7

NIZJEŠOLCA

s prve realne gimnazije sprejem na hrano in stanovanje Dobro strokovno nadzorstvo dijak je zagotovljeno. Nasl. v ogl. odd. »Večernika«. 16973-7

Sprejmeta se DVA BOLJŠA DIJAKA v popolno oskrbo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 16971-7

SOBO ODDA

Odda se lepa SONČNA SOBA s posebnim vhomom. Vrazova ul. 6-III, desno. 16999-8

Oddam OPREMLJENO SOBO Poseben vhd. Melje, Erjavčeva 12. 16990-8

Velika PRAZNA SOBA se odda s 1. sept. Poseben vhd. Kettejeva ul. 24, Maribor. 16989-8

Sončno VELIKO SOBO prazno, oddam Kneza Kocelja ul. 27-III. 16988-8

OPREMLJENA SOBA poseben vhd. se odda, Glavni trg 12-II. 16985-8

LEPA SOBA v centru s souporabo kopaln. se takoj odda. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 16984-8

V bližini parka se odda lepa SONČNA SOBA boljšemu gospodu. Poseben vhd. Maistrova 14, vrata 7. 16972-8

Odda se velika PRAZNA SOBA primerna tudi za obrtnika. Koroška 50, Male. 16992-8

SOBO ISČE

Iščem s 15. avgustom OPREMLJENO SOBO v centru mesta. Naslov pustiti v oglašnem oddelku »Večernika«. 6152-9

Iščem za takoj majhno OPREMLJENO SOBO lahko z vso oskrbo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 16996-9

Iščem SOBO za 1. IX. v vili ali v novi stavbi. Plačam 450 din. Ponudba pod »Št. 16.970« na ogl. odd. »Večernika«. 16970-9

POSEST

ENODRUŽINSKA HIŠA lepa, velika klet, drvarnica, električna luč, lepi vrt in studene, 20 minut od Glavnega trga, avtobusna zveza, se radi odpotovanja proda. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 16975-11

Dve NOVOZGRAJENI HIŠI s tremi stanovi, in vrtom se proda za din 50.000. Vprašati: Zg. Radvanje, Delavska ul. 26, pri Mariboru. 16980-11

DENAR

Iščem POSOJLO din 15.000 proti vkupitju, dam tudi stanovanje, sobo in kuhinjo. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 16994-12

OBRT - TRGOVINA

»KERAMIKA«

Hišni posestniki in najemniki, preglejte Vaše peči in štedilnike, predno nastopi zima. Vsa pečarska in keramična dela izvršuje solidno in poceni Anton Rajšp, Maribor, Orožnova 6, kjer si lahko ogledate veliko zalogo. Prvo vrstne ploščice ter peči. — Stavbeniki in pečarji popust. 5212-13

Za šolo

Šolske torbice, nahrbtnike, aktove, peresnice v veliki izbiri priporoča Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. 16944-13

ŠOLSKÉ TORBICE

aktivke, nahrtniki, peresnice, velika izbira, nizke cene. Se priporoča Šterbal, Aleksandrova 42 — Trg svobode 6. 16946-13

POHIŠTVO-OPREMA

Prodaj JEDILNICO (črno). Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 16986-17

ŽENSKI KOTIČEK

MODRČKI

stezni, rokavice, nogavice, damsko perilo najceneje pri Š Ketiš-u, Stojna 1. 11406-18

NOGAVICE

rokavice, perilo, trikotaja, volna, pletenine. Oset »Mara« Koroška 26, poleg tržnice. 16799-18

SVILA

klot za šolske plašče, koce, odeje kakor vse ostalo blago kupite najugodnejše pri Srečko Pihlar, Gosposka 5. 16779-18

ŽENITBE - DOPISI

POSREDUJEMO MOŽITVE IN ŽENITVE

najsolidnejše najdiskretnije in najuspešnejše. Velika in prvo-vrstna izbira DAM in GOSPODOV iz vseh družabnih slojev kot: Državni in privatni uradni, lekarnarji, sodniki, industrijci, trgovci, posestniki in drugi. Dame z in brez do-te. Obiščite nas neobvezno. Ponudbe pošiljamo proti nakazilu din 10.— v znamkah. Fides, Zagreb, Vlačka 66-II, 1 17005-19

POUK

Ant. Rud. Legatov ENOLETNI TRGOVSKI TEČAJ

s pravico javnosti Maribor, Vrazova 4. Vpisovanje dnevno, šolski program zastoni, lastni dijaški internat, Začetek pouka 9. septembra. 16947-21

IZGUBLJENO

AKTOVKA

z različnimi vzorci in knjigami se je izgubila dne 24. 8. v avtobusu med Celjem in Mariborom. Pošteni najditelj naj isto izroči proti nagradi din 200.— v pisarni avtobusne postaje Maribor, Gl. trg. 16977-27

GOSPODA

ki je v soboto, 24. avgusta zvečer v frizerskem salonu Tautz zamenjal plašč iz balonske svile, naprošam, da istega vrne. 17000-27

VOZILA

B. M. W. MOTORNO KOLO s prikolico, 750 ccm v odličnem stanju, prodam. Vprašati pri poslovalnici »Večernika« v Celju 6238-22

Zlato in srebro,

briljante, zastavljane listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15

Continental

na ugodne mesečne obroke

IVAN LEGAT

Maribor, Vetrinjska ul. 30 Ljubljana, Prešernova ul. 4

Zapustila nas je previdena s tolažili sv.
vere naša ljuba sestra

Vida Petan

v 28. letu starosti.

Pogreb blagopokojne bo 29. avgusta 1940
ob 16. uri iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče.

Maribor, Zagreb, 28. avgusta 1940.

Žalujejoči ostali